

NORGES OFFICIELLE STATISTIK,

UDGIVEN I AARET 1865.

C, No. 5.

TABELLER OVER DE SPEDALSKE I NORGE

I AARET 1864

SAMT

AARSBERETNING FOR SAMME AAR

TIL

DEPARTEMENTET FOR DET INDRE

FRA

OVERLÆGEN FOR DEN SPEDALSKE SYGDOM.

(VOIR, QUANT AU NOMBRE DES SPÉDALQUES EN NORVÈGE, PAGE III).

C. No. 5.

TABELLER OVER DE SPEDALSKE I NORGE

I AARET 1864

SAMT

AARSBERETNING FOR SAMME AAR

TIL

DEPARTEMENTET FOR DET INDRE

FRA

OVERLÆGEN FOR DEN SPEDALSKE SYGDOM.

CHRISTIANIA.

TRYKT I DET STEENSKE BOGTRYKKERI

**—
1865.**

Indhold.

(Table des matières).

	Pag.		Pag.
1. Tabeller over Til- og Afgang af Spedalske i 1864 i de enkelte civile Overøvrighedsdistrikter, Stiftelserne undtagne. (Tableaux de l'augmentation et de la diminution du nombre des spédalsques dans les différentes préfectures pendant l'année 1864)	1—10.	(Tableau récapitulatif de l'augmentation et de la diminution du nombre des spédalsques dans les différentes préfectures pendant l'année 1864)	11.
a. i Akershus, Hedemarkens og Christians Amter	1.	4. Tabel over det ved de 9 sidste Tællinger kjendte Antal Spedalske. (Tableau du nombre des spédalsques connus lors des 9 derniers recensements)	12.
b. i Finmarkens Amt	2.	5. Almindelig Beretning for 1864 fra Overlægen for den spedalske Sygdom, T. J. Løberg. (Rapport général pour l'année 1864 par le médecin en chef de la spédalskhed, T. J. Løberg)	13.
c. i Nordlands Amt	3.	6. Indberetninger for 1864 om Pleiestiftelsen for Spedalske. (Rapports speciaux pour les hospices).	
d. i Nordre Thronhjems Amt	4.	a. 1. fra Overlæge Løberg om Pleiestiftelsen No. 1	32.
e. i Søndre Thronhjems Amt	5.	2. fra Læge ved Pleiestiftelsen No. 1, P. Jürgensen	34.
f. i Romsdals Amt	6.	b. 1. fra Overlæge Løberg om Reknes Pleiestiftelse	36.
g. i Nordre Bergenhus Amt	7.	2. fra Forstander og Læge ved Reknes Pleiestiftelse, F. C. Sand	39.
h. i Søndre Bergenhus Amt	8.	c. 1. fra Overlæge Löberg om Reitgjerdets Pleiestiftelse	41.
i. i Stavanger Amt	9.	2. fra Forstander og Læge ved Reitgjerdets Pleiestiftelse, P. Ekroll	45.
k. i Bergens By samt i Lister og Mandals Amt	10.		
2. Tabel over Til- og Afgang af Spedalske i 1864 i Stiftelserne. (Tableau de l'augmentation et de la diminution des spédalsques dans les hospices pendant l'année 1864)	10.		
3. Samlet Oversigts-Tabel over Til- og Afgang af Spedalske i 1864 i de enkelte civile Overøvrighedsdistrikter, Stiftelserne undtagne.			

Le nombre des spédalsques connus en Norvège à la fin de l'année 1864 était de 2182, dont 779 se trouvaient dans les hospices (voyez page 12, tableau XIII, et page 10, tableau XI).

Tabel I.

1.a

1 Til Halse, Stangviks Præstegjeld.

Tabel II.

Oversigt over Til- og Afgang af Spedalske i 1864 i Finmarkens Amt.

Læge- distrikt.	Præstegjeld.	Antal ved Udgangen af 1863.			Tilgang.															Afgang.															Antal ved Udgangen af 1864.					
					Overseede ved tidli- gere Tæl- linger.			Indflyt- tede.			Hjem- komne fra Stiftelser.			Tilbage- fald af Helbre- dede.			Ny Til- komne.			Sum af Til- kom- ne.	Helbre- dede.			Døde.			Udflyttede.			Indlagte i Stiftelser.			Feilagtigt Opførte.					Sum af Af- gaae- de.		
		Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.		Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.								
Vardø	Vardø	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1			
	Vardø	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1			
Vest-Finmarken	Maasø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
	Hammerfest	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
	Loppen	1	1	2	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	-	-	-	2	1	1	2		
Alten	Alten Talvik	3	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	4			
	Alten	3	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	4			
Lyngen	Skjervø	6	-	6	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8	-	8			
	Lyngen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
Tromsø	Lyngen	6	-	6	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8	-	8			
	Karlso	1	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	3			
	Tromsø	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	1	1	2			
Malangen	Tromsøsundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
	Balsfjord	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	3		
Malangen	Maalselven	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
	Maalselven	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	3			
Nordre Senjen	Lenvik	2	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	3			
	Berg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
	Tranø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
Søndre Senjen	Nordre Senjen	2	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	3			
	Ibestad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
	Throndenæs	2	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3			
Søndre Senjen	Kvedfjord	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	3				
	Kvedfjord	6	-	6	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6	-	6				
Finmarkens Amt		21	11	32	4	2	6	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	8	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	2	1	3	1	-	1	8	24	8	32

Tabel IV.

Oversigt over Til- og Afgang af Spedalske i 1864 i Nordre Thronhjems Amt.

1

Læge- distrikt.	Præstegjeld.	Antal ved Udgangen af 1863.			Tilgang.															Afgang.															Antal ved Udgangen af 1864.						
					Overseede ved tidli- gere Tæl- linger.			Indflyt- tede.			Hjem- komne fra Stiftelser.			Tilbage- fald af Helbre- dede.			Ny Til- komne.			Sum af Til- kom- ne.	Helbre- dede.			Døde.			Udflyt- tede.			Indlagte i Stiftelser.			Feilagtigt Opførte.					Sum af Af- gaae- de.			
		Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.		Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.						
	Kolvereid . . .	7	5	12	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	2	5	7	12				
	Lekø	6	3	9	3	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	1	-	1	-	-	2	1	3	-	-	-	4	6	3	9			
	Nærø	7	13	20	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	3	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	9	13	22					
Ytre Namdal		20	21	41	4	4	8	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	9	-	-	-	1	-	1	-	1	1	4	1	5	-	-	-	7	20	23	43			
	Fosnæs	15	5	20	1	-	1	- ¹	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	1	3	-	-	-	2	1	3	-	-	-	6	12	4	16			
	Overhalden . . .	5	3	8	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	2	6	3	9					
	Grong	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-					
Indre Namdal		21	8	29	3	-	3	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	5	-	-	-	4	1	5	-	-	-	2	2	4	-	-	-	9	18	7	25				
	Snaasen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
	Beitstaden . . .	4	4	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	2	4	3	7					
	Stod	1	4	5	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	5	7					
Nordre Indherred		5	8	13	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	3	-	-	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	2	6	8	14					
	Sparbu	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	3					
	Inderøen	4	8	12	2	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	-	2	5	9	14					
	Verdalen	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2					
	Ytterøen	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-					
Midtre Indherred		8	10	18	2	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	-	3	8	11	19					
	Levanger	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1					
	Skogn	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2					
	Frosten	1	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	1	1	3	1	2	3						
	Lexviken	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1					
Søndre Indherred		4	5	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	1	1	3	4	3	7						
	Nedre Stjørdal .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
	Øvre Stjørdal . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
Stjørdalen		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
Nordre Thronhjems Amt		58	52	110	10	7	17	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	4	21	-	-	-	6	2	8	-	-	-	8	6	14	-	1	1	23	56	52	108			

Til Fosnæs.

Fra Nærø.

¹ Til Fosnæs.

² Fra Nærø.

Oversigt over Til- og Afgang af Spedalske i 1864 i Søndre Thronhjems Amt.

[illegible]

Oversigt over Til- og Afgang af Spedalske i 1864 i Romsdals Amt.

² Fra Bolsø.

Tabel VII.

Oversigt over Til- og Afgang af Spedalske i 1864 i Nordre Bergenhus Amt.

Læge- distrikt.	Præstegjeld.	Antal ved Udgangen af 1863.			Tilgang.															Afgang.															Antal ved Udgangen af 1864.				
					Overseede ved tidli- gere Tæl- linger.			Indflyt- tede.			Hjem- komne fra Stiftelser.			Tilbage- fald af Helbre- dede.			Ny Til- komne.			Sum af Til- kom- ne.	Helbre- dede.			Døde.			Udflyttede.			Indlagte i Stiftelser.			Feilagtigt Opførte.			Sum af Af- gaae- de.			
		Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.		Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.				
Ytre Nordfjord	Eidundt. Horningdal	5	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	3	8	
	Daviken	5	4	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	3	8		
	Selø	7	5	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	6	14		
	Ytre Nordfjord	17	11	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	18	12	30		
Indre Nordfjord	Gloppen	11	3	14	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2	-	2	-	1	1	4	10	2	12
	Indviken	3	3	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	3	5	
	Stryn	4	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	5	
	Indre Nordfjord	18	7	25	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	3	-	-	3	-	3	-	-	-	2	-	2	-	1	1	6	16	6	22
Kinn	Kinn	26	22	48	1	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1	3	5	-	-	2	-	2	-	-	-	4	4	8	-	-	-	10	23	20	43
Ytre Søndfjord	Askevold	6	6	12	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5	8	-	-	-	-	-	2	2	-	3	1	4	-	-	-	6	9	5	14
	Hyllestad undt. Bø	3	3	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	1	3	
	Ytre Holmedal . . .	14	11	25	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	4	5	-	-	1	-	1	-	-	-	1	1	2	-	-	-	3	15	12	27
	Ytre Søndfjord	23	20	43	1	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	1	9	13	-	-	2	1	3	-	2	2	4	3	7	-	-	-	12	26	18	44
Indre Søndfjord	Jølster	4	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	3	1	1	2
	Førde og Holsen	12	8	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	6	-	-	-	6	11	7	18
	Nøstdal	24	27	51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	4	-	-	-	4	24	25	49
	Indre Søndfjord	59	53	112	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	8	-	-	1	-	1	-	-	-	3	-	3	-	-	-	3	14	10	24
Ytre Sogn	Bø af Hyllestad . .	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	
	Ladvik	6	6	12	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7	14		
	Evindvik	9	6	15	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	3	7	6	13
	Ytre Sogn	17	12	29	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	3	16	13	29
Midtre Sogn	Vik	5	10	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	10	15	
	Balestrand	5	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6	12	
	Lekanger	5	8	13	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	2	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	3	5	6	11
	Midtre Sogn	15	23	38	1	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	2	2	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	3	16	22	38
Indre Sogn	Sogndal	3	6	9	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3	-	-	-	1	1	-	4	1	-	-	-	-	-	-	2	5	5	10	
	Hafslo	2	2	4	1	1	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	1	4	-	-	-	2	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	3	1	4	5
	Lyster	9	5	14	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	2	8	6	14	
	Indre Sogn	15	13	28	3	2	5	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	2	3	9	-	-	2	1	3	-	1	1	3	-	3	-	-	-	7	15	15	30
Lærdal	Lærdal	4	6	10	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	2	3	6	9
	Aardal	2	4	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	1	4	5
	Aurland	4	5	9	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5	10		
	Lærdal	10	15	25	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	-	-	-	3	9	15	24
Nordre Bergenhus Amt . .		200	176	376	12	6	18	-	-	-	3	-	3	-	-	-	-	15	13	28	49	-	-	11	5	16	-	1	1	27	17	44	-	1	1	62	192	171	363

1 Fra Askevold.

2 Den Ene til Kinn, den Anden til Bergen.

3 Fra Sogndal.

4 Til Balestrand.

Tabel VIII.

Oversigt over Til- og Afgang af Spedalske i 1864 i Søndre Bergenhus Amt.

8

Læge- distrikt.	Præstegjeld.	Antal ved Udgangen af 1863.			Tilgang.															Afgang.															Antal ved Udgangen af 1864.			
					Overseede ved tidli- gere Tæl- linger.			Indflyt- tede.			Hjem- komne fra Stiftelser.			Tilbage- fald af Helbre- dede.			Ny Til- komne.			Sum af Til- kom- ne.			Helbre- dede.			Døde.			Udflyt- tede.			Indlagte i Stiftelser.						Feilagtigt Opførte.
		Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	
	Voss	8	7	15	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	6	8	14
Voss		8	7	15	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	6	8	14	
	Lindaas	15	18	33	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	1	1	4	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	-	-	1	1	-	-	3	16	18	34
	Manger	6	7	13	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	2	6	6	12	
Ytre Nordhordland		21	25	46	3	1	4	-	-	-	-	-	-	-	1	1	5	-	-	-	-	-	-	2	2	4	-	-	-	-	1	1	-	-	5	22	24	46
	Hosanger	-	2	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	3
	Haus	5	3	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	2	5
	Hammer	3	3	6	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2	5	2	7
Indre Nordhordland		8	8	16	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	1	1	4	-	-	-	-	-	2	2	4	-	-	-	1	-	1	-	-	-	5	8	7	15
	Fane	3	4	7	3	1	4	-	-	-	-	-	-	-	2	1	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	7	6	13
	Fjæld	5	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	2	6	
	Aarstad	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	
	Dom- & Korskirken Landsogn	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	
Nordre Midthordland		9	8	17	3	2	5	-	-	-	-	-	-	-	2	1	3	8	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	2	12	11	23
	Os	2	4	6	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-	2	2	4	6
	Fuse	7	13	20	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	2	6	14	20
	Sund	2	8	10	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	1	-	2	2	4	4	5	9	
Søndre Midthordland		11	25	36	4	2	6	-	-	-	-	-	-	-	1	1	7	-	-	-	-	-	2	2	-	-	3	1	4	-	2	2	8	12	23	35		
	Røldal	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
	Kinservik	9	7	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8	7	15	
	Ulvik	3	3	6	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	3	3	6
Indre Hardanger		12	11	23	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	2	11	11	22	
	Vikør	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Strandebarn	2	3	5	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	-	-	1	1	-	-	-	3	1	2	3
	Kvinherred	8	5	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7	5	12	
Ytre Hardanger		10	9	19	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	1	4	-	-	-	1	1	-	-	-	5	8	7	15	
	Skonevik	7	3	10	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	4	11	
	Etne	2	3	5	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	8	11	
	Fjælberg	7	4	11	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	2	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	4	15	
	Vikebygd af Sveen	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
Indre Søndhordland		16	11	27	1	2	3	-	-	-	1	-	1	-	-	2	-	2	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	20	12	32	
	Tysnæs	7	8	15	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	8	16	
	Stordøen	3	7	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	8	11	
	Fitje	12	4	16	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	3	-	3	-	-	-	4	9	4	13	
	Finnaas	13	8	21	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	1	3	4	7	-	-	-	-	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3	14	11	25	
	Sveens Hovedsogn	4	9	13	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	7	8	15	
Ytre Søndhordland		39	36	75	4	2	6	-	-	-	1	-	1	-	-	2	4	6	13	-	-	-	2	2	4	-	-	-	3	1	4	-	-	-	8	41	39	80
Søndre Bergenhus Amt		134	140	274	18	11	29	-	-	-	3	-	3	-	-	7	7	14	46	-	-	-	13	9	22	-	-	-	9	4	13	-	3	3	38	140	142	282

Tabel IX.

Oversigt over Til- og Afgang af Spedalske i 1864 i Stavanger Amt.

Læge- distrikt.	Præstegjeld.	Tilgang.															Afgang.															Antal ved Udgangen af 1864.					
		Antal ved Udgangen af 1863.			Overseede ved tidli- gere Tæl- linger.			Indflyt- tede.			Hjem- komne fra Stiftelser.			Tilbage- fald af Helbre- dede.			Ny Til- komne.			Sum af Til- kom- ne.	Helbre- dede.			Døde.			Udflyt- tede.			Indlagte i Stiftelser.			Feilagtigt Opførte.			Sum af Af- gaae- de.	
		Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.		Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.		Tils.				
Vestre Ryfylke	Skudsnæs . .	8	10	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	10	18	
	Torvestad . .	4	5	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	6	11		
	Tysvær	8	4	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7	4	11	
	Augvaldsnæs .	10	5	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	9	4	13		
	Skjold	10	8	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	2	8	8	16		
Vestre Ryfylke		40	32	72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	2	-	-	-	2	1	3	1	-	1	1	-	-	5	37	32	69	
Nordre Ryfylke	Sand	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	2	3	
	Jelse	5	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	3	2	5		
	Nærstrand . .	6	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	5	2	7		
	Vikedal	4	5	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	5	9		
	Nordre Ryfylke	15	12	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	2	1	3	-	-	1	-	1	-	4	13	11	24	
Søndre Ryfylke	Hjelmeland . .	-	3	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4		
	Rennesø	5	4	9	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	6	3	9			
	Strand	4	1	5	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	4	1	5			
	Høgsfjord . . .	-	3	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4			
	Finno	2	2	4	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	6		
Søndre Ryfylke		11	13	24	3	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	6	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	2	14	14	28		
Stavanger	Hetland	11	3	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2	10	2	12	
	Haaland	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	3			
	Stavanger By.	3	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	2	1	3	4			
	Høiland	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1			
Stavanger		17	6	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	1	1	2	-	-	2	-	2	-	-	4	14	6	20		
Jæderen og Dalerne	Lunde	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2		
	Soggendal . . .	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	2		
	Egersunds By og Landsogn . .	4	3	7	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	8			
	Helleland . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
	Klep	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1			
	Lye	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1		
Jæderen og Dalerne		9	4	13	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	9	5	14		
Stavanger Amt		92	67	159	3	4	7	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	5	12	-	-	-	5	4	9	1	-	1	5	1	6	-	16	87	68	155	

1 Indlagt i Christiansands Tugthus.

¹ Indlagt i Christiansands Tugthus.

Tabel X. Oversigt over Til- og Afgang af Spedalske i 1864 i Bergens By, Stiftelserne undtagne, i Lister og Mandals Amt.

Læge- distrikt.	Præstegjeld.	Antal ved Udgangen af 1863.			Tilgang.												Afgang.												Antal ved Udgangen af 1864.								
					Overseede ved tidli- gere Tæl- linger.			Indflyt- tede.			Hjem- komne fra Stiftelser.			Tilbage- fald af Helbre- dede.			Ny Til- komne.			Sum af Til- kom- ne.	Helbre- dede.			Døde.			Udflyttede.					Indlagte i Stiftelser.			Feilagtigt Opførte.		
		Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.		Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.					
Bergens Stadsphysicat.		7	5	12	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	7	5	12
	Kvinesdal . . .	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	
	Flekkefjord . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1
Flekkefjord		2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	
Farsund, Lyngdals Distrikt. .		-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
Lister og Mandals Amt . . .		2	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	3	

Tabel XI. Oversigt over Til- og Afgang af Spedalske i 1864 i samtlige Stiftelser.

Stiftelse.	Belæg ved Udgangen af 1863.			Indkomne i 1864.			Afgang i 1864.												Belæg ved Udgangen af 1864.			Forholdet af Døde til samtlige i 1864 i Stiftelsen Optagne i pCt.
							ved Helbredelse.			ved Død.			ved Hjemsen- delse.			ved Oversen- delse til anden Stiftelse.						
	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.				
Pleiestiftelsen No. 1	131	145	276	28	7	35	-	-	-	18	15	33	8	-	8	-	-	-	133	137	270	10,6
St. Jørgens Hospital	31	52	83	4	1	5	-	-	-	3	4	7	1	-	1	-	-	-	31	49	80	7,84
Lungegaardshospitalet	34	40	74	12	14	26	-	-	-	5	5	10	2	-	2	3	1	4	36	48	84	10
Reknæs Pleiestiftelse	53	62	115	14	12	26	-	-	-	8	5	13	1	-	1	-	-	-	58	69	127	9,22
Reitgjerdets Pleiestiftelse	123	76	199	36	26	62	-	-	-	23	8	31	8	4	12	-	-	-	128	90	218	11,87
Tilsammen	372	375	747	94	60	154	-	-	-	57	37	94	20	4	24	3	1	4	386	393	779	

Tabel XIII. Oversigt over det kjendte Antal Spedalske i Riget ved de 9 sidste Tællinger, Stiftelserne medtagne.

	1856.	1857.	1858.	1859.	1860.	1861.	1862.	1863.	1864.
Akershus Amt	-	-	-	2	2	1	2	2	1
Hedemarkens Amt	-	-	-	3	4	3	9	8	10
Christians Amt	12	13	17	21	17	15	13	6	7
Budskeruds Amt	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Finmarkens Amt	35	31	42	44	44	42	38	32	32
Nordlands Amt	213	175	159	161	180	171	151	159	158
Nordre Thronhjems Amt	138	143	139	142	131	89	87	110	108
Søndre Thronhjems Amt	130	138	126	134	133	250	285	295	319
Romsdals Amt	268	230	248	262	257	253	270	292	297
Nordre Bergenhus Amt	606	485	496	439	419	394	397	376	363
Søndre Bergenhus Amt	352	289	285	285	277	279	296	274	282
Bergens By	171	365	410	439	449	451	410	445	446
Stavanger Amt	185	189	157	159	150	143	158	159	155
Lister og Mandals Amt	3	2	2	3	4	4	3	4	3
Nedenæs og Robygdelagets Amt .	-	-	1	1	1	1	-	-	-
Tilsammen	2113	2060	2082	2095	2068	2096	2119	2162	2182

Almindelig Beretning fra Overlæge Løberg.

Mine Reiser i Embedsanliggender i 1864 have ligesom i det foregaaende Aar væsentligen havt til Maal at føre Overtilsynet med de i det Nordlige liggende Pleiestiftelser for de Spedalske, at gjøre mig bekendt med Forholdene nordenfjelds samt at konferere med saamange Distriktslæger, som det har været mig muligt at komme til, for at bringe Enhed og Overensstemmelse ind i deres Virksomhed, forsaavidt den angaar den spedalske Sygdom og den almindelige Sundhedspleie i deres Distrikter.

Jeg foretog derfor i Januar Maaned en Reise paa henved 3 Uger til Molde og Throndhjem, hvor jeg tidligere ikke havde havt Anledning til at se og gjøre mig bekendt med Stiftelsernes Drift under Vintertiden, og for, om muligt, at træffe Overenskomst i Throndhjem om den endelige Paabegyndelse af Vandledningen til Reitgjerdet og i Molde om Inspektørboligens Opførelse. Af de specielle Indberetninger om Stiftelsernes Drift i forrige Aar vil det kongelige Departement have seet, at begge disse Foretagender nu nærme sig deres Fuldenbelse.

I Slutningen af Mai foretog jeg atter en Reise til Romsdals Amt og Throndhjems Stift, med det nødvendige Ophold ved Stiftelserne i Molde og Throndhjem for at gennemgaa Stiftelsernes Inventarium og Regnskaber, og afgjøre Forskjelligt, Driften vedkommende. Reisen indrettedes saaledes, at jeg efter Anmodning af Selskabet for Aalesunds Byes Vel kunde overvære og deltage i Forhandlingerne under den der foranstaltede Fiskeriudstilling for Romsdals Amt i Juni forrige Aar.

Tiden fra 10de Juli til 4de September tilbragtes paa en Reise ligeledes i det nordlige Distrikt, hvor jeg gennemreiste samtlige Distrikter ligefra Namdalen til Malangen, tilsaa endel Spedalske, om hvilke jeg af Listerne vidste at der herskede Tvivl og Uoverensstemmelse, og konfererede med samtlige Distriktslæger saavel angaaende Listernes Affattelse, som om Sundhedskommissionerne og de hygieniske Forholde i Distrikterne.

Efter min Hjemkomst afholdtes Møde i den til Ordningen af de sanitære Forholde paa Vaarsildefisket anordnede Kommission, og Høst- og Vintermaanederne optog en stor

Del af min Tid dels ved Reiser, dels ved Kontorforretninger og Omsorgen for Udførelsen af de af Kommissionen fattede Beslutninger.

Med Hensyn til Indskrænkningen af den spedalske Sygdom i Landdistrikterne tør det forudsættes nu mere og mere at blive erkjendt, at denne paa det Nøieste hænger sammen med og er afhængig af, hvorvidt det vil lykkes at bibringe Almuen nogen Sands for og Indsigt i Ordningen af den almindelige Hygiene, og hvorvidt det vil være muligt at bringe Landbefolkningen til at gjøre de Opofrelser af Uleilighed og Bekostning, som dermed er uadskillelig forbunden.

For at give det kongelige Departement et Indblik i Sundhedskommissionernes Virksomhed i de af Spedalskheden hjemsøgte Distrikter i det forløbne Aar, har jeg vedføiet denne Beretning efterstaaende sammentrængte Uddrag af de til mig indløbne Beretninger om de i disse Distrikter afholdte Sundhedskommissionsmøder i forrige Aar. Jeg skal om disse Uddrag foreløbigen kun gjøre den Bemærkning, at jeg har undladt deri at indtage de om de enkelte Spedalske førte specielle Oplysninger, ligesom det Formelle ved Forhandlingerne, forsaavidt det ikke vedrører almindelige Foranstaltninger, men maa forøvrigt ogsaa denne Gang tilføie, at en stor Del af disse Sundhedskommissionsberetninger ere affattede i en egen selvvalgt Form uden Hensyn til, at Reglementet nøiagtigen angiver, hvorledes de skulle være affattede; navnlig kan det af flere af dem ikke sees, hvorvidt de berammede Møder have været besøgte af Andre end Sundhedskommissionernes faste Medlemmer.

Lister og Mandals Amt.

Lyngdal 6te Oktober. Foredrag over Broktilfælde, om Sundhedskommissionernes Hensigt og Betydning, om Forholdsregler under smitsomme Sygdomme, om den i Bygden hyppigt forekommende Mavekrampe, og om Renlighedsforholdene.

Farsund. Efterat Sundhedskommissionen foreløbig havde besluttet at foretage en almindelig Undersøgelse i Byens Gader, Gaardsrum og offentlige Pladse med Hensyn til Renlighedsforholdene, blev denne Beslutning paa sædvanlig

Maade offentlig bekjendtgjort for Byens Indvaanere i Overensstemmelse med § 6 i Lov om Sundhedskommissioner af 16de Mai 1860. Denne Undersøgelse foretoges den 11te August, og Resultatet var, at man fandt en betydelig Forandring til det Bedre med Hensyn til de sanitære Forholde i Byen. Byen er inddelt i 4 Kredse, hver med sine Tilsynsmænd.

Vandsø 12te November. Afhandlet Nødvendigheden af at der blev anskaffet en Jordemoder for Sognet. Det blev besluttet, at en Jordemoder skulde ansættes med en aarlig Løn af 50 Spd. Medlemmerne gjordes opmærksomme paa, hvorledes man har at forholde sig med Broktilfælde, for at undgaa farlige Følger deraf. Fremdeles var Brysttæring Gjenstand for Behandling samt Renlighedsforholdene.

Stavanger Amt.

Jæderen og Dalerne:

- a. Lunde 13de Januar, 9de November. Af Hensyn til nytiltrædende Medlemmer gennemgikkes Loven af 5te August 1857 og 16de Mai 1860 samt den under 22de August 1859 vedtagne Instrux for Sundhedskommissionens Medlemmer. Ny Distriktsinddeling foretoges. Foredrag over Kaffeen, dens Virkninger paa den menneskelige Organisme, dens Nytte, Brug og Misbrug.

- b. Soggendals Landsogn 27de Juni, 8de Oktober.

En Oversigt fremlagdes over det i det sidste Aar efter Toldvæsenets Opgave til Soggendal indførte Kvantum baiersk Øl og andre spirituøse Drikke, hvoraf fremgik, at adskillig Misbrug maatte finde Sted med Hensyn til Nydelsen af nævnte Drikke. Anledning toges deraf til at forklare deres almindelige Virkninger paa Organismen. Foredrag over Anvisning til Behandling af skindøde Drukne indtil Lægehjælp kan erholdes.

Mulkt dikteredes 2 Medlemmer for Udeblivelse fra forrige Møde.

- c. Egersunds Landsogn 10de September.

Paa Grund af den herskende Skarlagensfeberepidemi beskrevs Sygdommens Symptomer og Behandling i de forskjellige Stadier.

- d. Klep 29de Oktober.

Forhandling om den af Amtsyrlægen for nylig anmeldte Miltbrandsygdom blandt Kreaturbesætningen paa Gaarden Kleppe. Beskrivelse over Symptomer, Udbredelsesmaade, Smitteevne og hvad der burde gøres for at hindre Sygdommens Udbredelse. Ordføreren oplyste, at de af Amtsyrlægen anordnede Forsigtighedsregler ikke vare efterkomne, og at derfor Anmeldelse i den Anledning var skeet til Amtet.

Stavanger:

- a. Sannæs 29de Februar, 8de, 18de og 29de Marts, 24de April, 10de Mai.

Foranstaltninger mod Koppepidemien.

- b. Haaland 1ste Marts.

Da det nye Aar havde medført Valg paa det halve Formands- og Repræsentantskab, bleve de nye Medlemmer optagne i Sundhedskommissionen og tildelte Kredse. Der blev bestemt, at Instrux for Tilsynsmændene skulde trykkes. Vaccination og Revaccination blev paabuden sat i Gang.

- c. Høiland 3die Marts, 31te Oktober.

Kredse tildeltes nye Medlemmer. Instrux for Tilsynsmændene bestemtes at skulle trykkes. Vaccination og Revaccination blev paabuden.

Aandedrætsprocessen og Blodcirkulationen gennemgikkes, for derved at vise, hvilken skadelig Indvirkning for lave Boligør maatte have paa Helbredet, og Forslag fremsattes om at Beboelsesleiligheder skulde paabydes at være mindst 3½ Alen under Loftet, men Forslaget faldt, fordi man antog, at slige Bestemmelser var at gribe for meget ind i den private Mands Handlefrihed.

- d. Hetland 5te Marts.

Kredse tildeltes de nye Medlemmer. Instrux for Tilsynsmændene bestemtes at skulle trykkes. Vaccination og Revaccination blev paabuden.

Søndre Ryfylke:

- a. Hjelmeland 3die Marts.

Amtets Anmeldelse om Børnekoppernes Udbrud paa Fisket bevirkede, at Beslutning toges om udstrakt Revaccination, hvortil Udgifterne skulde forsøges bevilgede af Amtskassen. I Korthed gennemgikkes Sygdommens Tegn, og Enhver især opfordredes til strax at anmelde ethvert mistænkeligt Tilfælde.

- b. Finø 2den Juni.

Foredrag over Blodet, Aandedrættet og i Forbindelse hermed Vigtigheden af Ventilation og frisk Luft.

Beslutning om at indgaa til Formandskabet med Forrestilling om Ansættelse af en Jordemoder.

- c. Fossand og Hølle 2den Juli.

Kjendetegnene paa de naturlige Kopper omtaltes og en Instrux uddeltes til Tilsynsmændene. Foredrag over Fordøielser og over de fornemste Fødemidler.

- d. Strand 31te Marts og 31te Oktober.

Paa Grund af Udbredelsen af Børnekopper i Sognets Nærhed gjordes opmærksom paa Nødvendigheden af Vaccination.

Revaccination besluttedes søgt fremmet, og Udgifterne derved søgt bevilgede af Amtskassen. Kortelig

omtalt Kjentetegnene paa Kopperne samt vedtoges og uddeltes en Instrux til Tilsynsmændene.

Det i et foregaaende Møde oplæste Forslag til Bygningers Opførelse toges igjen under Behandling. Under Samtalen herom ytredes, at nogen Forbedring er indtraadt i den senere Tid. Tilsynsmændene paalagdes at føre et skarpere Tilsyn med Orden og Stellet i og om Husene. Man enedes om at paavirke Kvinderne til Deltagelse i Møderne.

e. Rennesø 23de Marts, 15de Oktober.

Paa Grund af Børnekoppernes Udbrud i Præstegjeldet gjordes opmærksom paa Nødvendigheden af Vaccination. Revaccination besluttedes søgt fremmet, og Udgifterne derved søgt bevilgede af Amtskassen. Kortelig omtaltes Kjentetegnene paa Kopperne og en Instrux omdeltes til samtlige Tilsynsmænd.

Et skarpere Tilsyn med Iagttagelse af de almindelige Sundhedsregler foreholdtes Tilsynsmændene. Foranlediget ved Nervefeberens Gang og Udbredning i Præstegjeldet gaves veiledende Vink med Hensyn til at undgaa Smitte. Det blev besluttet, at man skulde søge at faa Fruentimmer til at overvære Sundhedskommissionens Møder.

Nordre Ryfylke:

a. Sand 24de Februar.

Fastsat en Del Bestemmelser i Anledning af Kopperne.

b. Sande 4de Marts. Ligesaa.

c. Jelse 11te Marts, 23de August, 19de Oktober.

Bestemmelser i Anledning af Kopperne.

Foredrag over det menneskelige Legemes Ben og Muskelbygning med Paavisning af de forskjellige Musklers Virkemaade.

Foredrag over Hjernens og Rygmarvens Virksomhed. Nervernes Funktion og Udbredning. Forskjellen paa Følelses- og Bevægelsesnerv. Hjertets Bevægelse og Virkemaade, det store og lille Kredsløb, Lungernes Funktion og Bygning.

d. Søvde 13de August.

Omstændeligt Foredrag over Skabsygdommen og dens Behandling.

e. Nærstrand 10de Marts, 4de Oktober.

Bestemmelser i Anledning af Kopperne.

Foredrag over Nervefeberens Kjentetegn, Gang og Smitsomhed, hvorved omtaltes de forskjellige Smittestoffers mere og mindre Flygtighed. Fremstilling af den rigtige Omgangsmaade baade med Hensyn til de Syge selv og Andre, og Paamindelse om det Ulovlige i at

holde Ligskeer og store Begravelser efter de af Nervefeber Afdøde.

f. Vikedal 8de Marts, 11te April.

Bestemmelser i Anledning af Kopperne.

Foredrag over Hudens Virksomhed og Bygning. Anbefaling af Bade, Søbade og kolde Vaskninger som det bedste Middel til at holde Huden i Virksomhed.

Vestre Ryfylke:

a. Torvestad 21de Marts, foranlediget ved Udbrud af Børnekopper. Præstegjeldet inddeltes i nye Underafdelinger, hver med sine Tilsynsmænd. Revaccination besluttedes at skulle være fri. Instrux vedtoges for Sundhedskommissionens Tilsynsmænd, og 100 Exemplarer af Forskrifter i Anledning af Koppernes Udbrud besluttedes trykte og omdelte.

b. Augvaldsnæs 22de Marts, i Anledning af Koppernes Udbrud. Inddeling af Distriktet i 24 Underafdelinger, hver med sine Tilsynsmænd, for hvilke en Instrux vedtoges; ligeledes vedtoges Forskrifter mod Udbredelse af Kopper, hvilke besluttedes trykte i et Antal af 50 Exemplarer. Revaccination besluttedes at skulle være fri. 100 Exemplarer af Forholdsregler under Typhusepidemi besluttedes trykte.

c. Skudesnæs 7de April, hvori lignende Foranstaltninger blevne truffet i Anledning af Koppeepidemien.

d. Skjold 9de Mai, 2den Juli. Foranstaltninger mod Kopperne.

Kjentetegnene paa Skarlagensfeber og de Forsigtighedsregler, der bør iagttages saavel under denne, som andre smitsomme Sygdomme, foredroges.

e. Augvaldsnæs 6te September.

Gjennemgaaelse af Listerne over Spedalske. Kopperne ansaaes ophørte.

Behandling af Forslag om Ansættelse af en Jordemoder i Præstegjeldet, hvortil 20 Spd. enstemmig bevilgedes.

f. Tysvær 12te Oktober.

Da Kopperne endnu i September Maaned havde vist sig i Nabosagnet Skjold, fandtes det rigtigst paa Grund af lokale Forhold og Vanskeligheden ved i en Hast at faa samlet Sundhedskommissionen at fatte Bestemmelser mod Smittens Udbredelse, hvorefter saaledes Sagnet inddeltes i 12 Roder med sine Tilsynsmænd, og bestemtes, at Revaccinationen skulde være fri. Diskussion om adskillige Ting, Sundhedsvæsenet vedkommende, og navnlig om en Jordemoders Ansættelse.

Søndre Bergenhus Amt.**Ytre Søndhordland:****a. Sveen 8de Juli.**

Spøragsmaal fremsattes om de den 21de November 1861 fattede Bestemmelser angaaende Bygningsvæsenet vare indsendte til Departementet for at forsynes med kongelig Approbation, men herom vidste ingen af Medlemmerne at give Besked. Sagen besluttedes behandlet fra Nyt af.

Medlemmerne opfordredes til at søge at gennemføre Reglerne for en hensigtsmæssig Sundhedspleie, fornemmelig paase Renlighed og Udryddelsen af Fnatsygdommen.

Enstemmig besluttedes at andrage hos Skolekommissionen om Tilladelse for Skolelærerne til at indtræde som Medlemmer af Sundhedskommissionen.

b. Fittje 6te August.

Det oplystes, at 100 Exemplarer af de under 25de Februar 1863 approberede Sundhedsforskrifter inden Kommunen vare blevne trykte og de fleste af dem uddelte. Medlemmerne opfordredes til at bidrage Sit til, at Bestemmelserne bleve overholdte, hvortil en streng Kontrol var nødvendig. Ny Kredsinddeling foretoges, og omhandlede de Kredsbestyrerne paahvilende Pligter, — at paasee overholdt Renlighed paa Personer, Klæder og i Husene, søge Fnatsygdommen udryddet, og i det Hele søge Reglerne for en fornuftig Sundhedspleie gennemførte.

c. Tysnæs 23de August.

Forslag til Kommunebestyrelsen om at bevilge det Fornødne til Trykning af 100 Exemplarer af de under 25de Februar 1863 approberede Sundhedsforskrifter, hvilke Bestemmelser det paalages Medlemmerne nøie at paasee overholdte.

d. Stordøen 15de April, 30te August.

Da Bestemmelserne om Sundhedsforskrifter for Distriktet nu ere vedtagne og approberede, besluttedes, at de skulde søges bekjendtgjorte gennem Læsning paa Kirkebakkerne. Naar Sagen kommer saavidt i de andre Formandskabsdistrikter i Lægedistriktet, vil Ordføreren søge bevilget Omkostningerne ved Trykningen af Bestemmelserne til Omdeling. Følgende Forslag fremsattes: „Sundhedskommissionen indgaar til Kommunebestyrelsen med Forslag om, at der bevilges det Fornødne til Trykning af 100 Exemplarer af de under 15de August 1863 approberede Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Kommunen.“ Dette Forslag vedtoges enstemmig.

e. Finnaas 30te Mai, 9de December.

Foredrag over Sundhedskommissionernes Hensigt og

Betydning, samt de forskjellige Hindringer som frembyde sig i Distriktet for at hygieniske Forbedringer kunne fremmes. Angaaende de i Mødet den 26de November 1861 fattede Bestemmelser angaaende Sundhedsvæsenet, da vidste ingen af Medlemmerne at oplyse, hvorvidt de vare indsendte til Approbation og senere remitterede. Et Cirkulære fra Bergens Sundhedskommission foredroges, hvori fremhævedes Misligheder ved Tilvirkning af Gammelost. Det oplystes, at saagodtsom ingen Gammelost tilberededes i Distriktet.

Ordføreren Forslag til almindelige Forskrifter for Sundhedsvæsenet vedtoges. Der bevilgedes det Fornødne til Trykning af 100 Exemplarer af disse Forskrifter, efterat de vare blevne forsynede med kongelig Approbation.

Indre Søndhordland:**a. Etne 19de Februar, 29de Juni.**

Beretningen for 1862 fra Overlægen for den spedalske Sygdom oplæstes.

Foredrag over spæde Børns Pleie, — Døde, Døds- aarsager, navnlig Tæring og Skarlagensfeber, der begge havde fremkaldt et temmelig betydeligt Antal Dødsfald i det forløbne Aar; Dødelighedsforholdene i de forskjellige Lande.

Foredrag over Børnekopperne, Vaccinationen.

Uddelt Opskrifter paa Skabsalve.

b. Skonevik 29de Marts, 15de August.

Valg af nye Tilsynsmænd.

Foredrag over Børnekopperne og Forholdsregler mod dem.

Foredrag over Sindssygdomme og deres Aarsager. Med Hensyn til deres Behandling gjordes opmærksom paa den skadelige Virkning af Aareladninger.

c. Fjælberg 5te Oktober.

Foredrag over Brugen af koldt Vand.

Stykker oplæstes af et Skrift af Badelæge Skjeldepur og Erfaringer refereredes fra egen Praxis. Ordføreren anbefalede ivrig at holde Huden reen ved Hjælp af koldt Vand og Bade, omtalte Vandets Anvendelse udvendig og indvendig brugt i forskjellige Sygdomme, Virkningen som sveddrivende, rensende og oplivende Middel. Mineralske Bade forklaredes, og endelig forklaredes Virkningen af Vandomslag istedetfor Grødomslag.

Et for Fjælberg til 24de November berammet Møde maatte indstilles, da stormende Veir hindrede Medlemmernes Ankomst.

Ytre Hardanger:**a. Vikør 19de Marts, 14de November.**

Valg af nye Tilsynsmænd. Foredrag over Stofvexlen i det menneskelige Legeme, Forslag til almindelige

Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Distriktet debatteredes.

Foredrag over Fordøielsesapparatet og Fødemidlerne.

- b. Strandebarm og Varaldsø 30te Marts, 8de August, 22de November.

Valg af nye Tilsynsmænd.

Et Forslag til Forskrifter for Vaaningshuses Opførelse debatteredes, men fandt ingen Afgjørelse.

Foredrag over Stofvexlen, Aandedrættet og Blodomløbet med dertil knyttede hygieniske Bemærkninger.

Foredrag over Fordøielsesapparatet og Fødemidlerne.

- c. Jondal 22de November.

Valg af en ny Tilsynsmand. Foredrag over Fordøielsesapparatet og Fødemidlerne.

- d. Kvinherred 15de Marts, 30te August, 8de Oktober, 14de December.

Valg af nye Tilsynsmænd.

Undersøgelser skulde anstilles, hvorvidt der for Tiden var Adgang for et Fruentimmer fra Distriktet til Jordemoderskolen i Bergen.

Foredrag over Blodets Sammensætning og Funktion, om Blodutømmelsers Misbrug. Man besluttede at lade bekendtgjøre, at Enhver, der maatte attraa, efter fuldendt Kursus ved Jordemoderskolen paa egen Bekostning, at erholde Ansættelse som Jordemoder i Kvinherreds Præstegjeld, maatte fremstille sig ved næste Formands- og Repræsentantsmøde, hvor Tilsagn om nævnte Ansættelse for En, der findes skikket, vil blive givet. Foredrag over Livsvarmen, Aandedrættet og Luftens Sammensætning med dertil knyttede hygieniske Bemærkninger.

Et Cirkulære fra Bergens Sundhedskommission foretoges, hvori fremhævedes Misligheder ved Tilvirkning af Gammelost. Cirkulæret besluttedes opslaaet paa bekvemme Steder i Sognene. Det oplystes under Sagens Behandling, at Osteforgiftning havde fundet Sted paa Gaarden Musland, og man besluttede at lade den nydte Ost undersøge, saafremt den endnu var at erholde.

Indre Hardanger:

- a. Ulvik 16de April, 4de November.

Nytten og Nødvendigheden af Vaccination og Revaccination omhandlede, og Exemplarer af Forholdsregler i Anledning af Børnekoppernes Udbrud uddeltes.

Foredrag over Skarlagensfeber og dens foreløbige Behandling.

Den af det medicinske Selskab i Christiania givne

Anvisning til Behandling af skindøde Drukne bekjendtgjordes.

Nye Tilsynsmænd valgtes.

- b. Kinservik 15de December.

Cirkulære fra Bergens Sundhedskommission om en bedre Tilvirkning af Gammelost foretoges. Medlemmerne vilde virke hertil. Det udtalte Ønske om at Osten maatte blive mærket med Tilvirkningsstedet, antoges neppe praktikabelt.

Ny Inddeling af Distriktet og Valg af nye Tilsynsmænd.

Søndre Midthordland:

Sund, Møgster og Østevold 12te December.

Distriktslægen fremsatte sine Anskuelser om Spedalskheden og den Hjælp, han til Udryddelse af Sygdommen paa-regnede af Sundhedskommissionen.

Et Cirkulære fra Bergens Sundhedskommission om Indseende med Tilvirkning af Gammelost oplæstes, og blev der forklaret af de Tilstedeværende, at Mængden af Melk i disse Sogne er saa ringe, at ingen Ystning der antages at finde Sted.

Lensmanden modtog et Cirkulære til videre Bekjendtgjørelse.

Loven af 16de Mai 1860 gennemgikkes og diskuttedes. Distriktslægen afhandlede Mangelen af en Jordemoder, og forlangte Kommissionens Bemyndigelse til at indgaa til Formandskabet med Forestilling om Foranstaltning til Ansættelse af en examineret Jordemoder, hvilket blev antaget.

Nordre Midthordland:

- a. Aarstad 8de Marts.

Distriktsinddeling og Valg af Tilsynsmænd. Det Ønskelige i at Sognets Skolelærere anmodes om at indtræde i Sundhedskommissionen udtaltes og Ordføreren paalagdes at anmode dem derom. Undersøgelse besluttedes anstillet om bekvemt Lokale kunde erholdes til midlertidigt Koppelazaret.

- b. Fjæld 29de Marts.

Opmærksomheden henleddes paa Børnekoppernes Udbrud i Bergen, og Opsynsmændene paalagdes at være agtpaagivende med Hensyn til Sygdommens Fremtrædelse i Sognet, og i saa Fald strax at gjøre Anmeldelse derom.

- c. Fane 2den Juni.

Foredrag over Brændevinets Indvirkning paa det menneskelige Legeme.

- d. Strudshavn 22de September.

Fire fraværende Repræsentanter ilagdes Mulkt.

Svømmeøvelser skulde gennem Skolerne søges paa-begynde næste Sommer.

Forslag til Regler for Renlighed og god Sundhedspleie, ordlydende som de i Fjeld vedtagne, antoges enstemmig.

Indre Nordhordland:

a. Hammer 22de Februar, 6te December.

Ved Gjennemgaaelse af Listerne over Spedalske bleve Medlemmerne indskjærpede deres Pligt, snarest mulig at anmelde enhver mistænkt Spedalsk.

Foranstaltninger mod den herskende Nervefeberepidemi.

Ordføreren oplæste en Del af Distriktslæge Høeghs Afhandling i Folkevennens 12te Aargangs 5te Hefte: „Om Vrangmeninger med Hensyn til de legemlige Forhold“, hvortil føiedes Bemærkninger, støttede til den inden Distriktet hentede Erfaring.

Amtets Skrivelse om Udbrud af Børnekopper paa Fisket oplæstes. Vaccination og om fornødiges Revaccination besluttedes snarest muligt søgt fremmet.

Forskrifter i Anledning af den herskende Nervefeberepidemi vedtoges.

Foredrag over Fødemidlerne.

Indstilling om Forskrifter for Vaaningshuse fremlagdes og diskutteredes. Der besluttedes, at Intet fra Sundhedskommissionens Side derved bliver at foretage.

Der refereredes en Skrivelse fra Stadsfysikus i Bergen indeholdende Meddelelse om, at der var forefaldet hyppige Forgiftningstilfælde af Gammelost, sandsynligvis som Følge af Misligheder ved sammes Tillavning.

Cirkulæret besluttedes bragt til almindelig Kundskab, skjønt det antoges, at der ikke inden Distriktet tilberedes Gammelost til Salg.

Formanden androg om Bevilgning af 2 Spd. eller hvad der udfordredes til Trykning af en Anvisning til Udryddelse af Skab.

b. Haus 10de Marts, 12te Mai, 24de Juni, 11te August.

Foredrag over Renlighed, Hudens Funktion, Helse-syge; den mere og mere om sig gribende Nervefeber omhandlede.

Amtets Skrivelse angaaende Udbruddet af Børnekopperne paa Fisket refereredes.

§ 25 i Lov om Sundhedskommissioner af 16de Mai 1860, som Almuen saagodtsom aldrig overholdt, oplæstes, hvilken det var Formandens bestemte Mening skulde overholdes.

2 Spd. bevilgedes til Trykning af Anvisning til Udryddelse af Skab.

Forsamlingen gjordes bekendt med de Overtrædelser, som havde fundet Sted med Hensyn til § 25 i Lov

om Sundhedskommissioner, og at Indberetning til Amtet var skeet derom.

Det Uvæsen, der i Distriktet blev drevet af omreisende Kvaksalvere, forhandlede.

Opmærksomheden henleddes paa, at Badetiden var kommen.

Foredrag over Næringsmidlerne. Nødvendigheden af at skifte med Maden, og hvorledes man kunde afhjælpe Savnet af bloddannende Midler i Almuens daglige Husholdning.

Forskrifter vedtoges for at hindre Nervefeberens Udbredelse.

c. Hosanger 30te Marts, 11te Juli.

Forslag om en Jordemoders Ansættelse.

Forhandlinger om Forskrifter til nye Vaaningshuses Opførelse.

Foranstaltninger mod Nervefeberepidemien.

Distriktslæge Høeghs Afhandling om Vrangmeninger med Hensyn til de legemlige Forholde oplæstes.

Forskrifter vedtoges for at hindre Nervefeberens Udbredelse.

Forskrifter til nye Vaaningshuses Opførelse blev besluttet for Tiden ikke at søges ophøiet til Lov.

Andragende om 2 Spd. til Trykning af Anvisning til Udryddelse af Skab vedtoges.

Ytre Nordhordland.

1 Møde i Lindaas.

1 Møde i Manger. Foredragene have fornemmelig dreiet sig om de epidemiske Sygdomme, Grundene til deres Udbredelse og Midlerne mod samme, endvidere er omhandlet Skab og andre hyppigst forekommende Hudsygdomme, ligesom ogsaa Spedalskhed. I Manger er arbeidet for en Jordemoders Ansættelse, men forgjæves. At bringe Almuen til at tage faste Regler for Opførelse af nye Bygninger vil endnu i den nærmeste Fremtid være forgjæves, derimod er Uhensigtsmæssigheden af Kogeovnes Anskaffelse i Stuen bleven mere og mere indlysende og ere de paa flere Steder i Lindaas ombyttede med Kakkelovne.

Voss 18de Mai.

Foredrag over Fnatssygdommen og dens Behandling.

Nordre Bergenhus Amt.

Lærdal.

a. Lærdal 2den Mai, 3die December.

Nye Tilsynsmænd ansattes og meddeltes Instruxer.

En Forening mod Natteløberi blev dannet af 27 Medlemmer i Tønjum, 28 i Houge og 19 i Borgund, ialt 74 Personer.

Udkast til almindelige Forskrifter med Hensyn til

Sundhedsvæsenet foredroges, men Afgjørelse udsattes til et senere Møde.

Foredrag over de formentlige Aarsager til den spedalske Sygdom, og hvad der fortrinsvis kunde bevirke, at denne Sygdom var saa almindelig i dette Distrikt.

b. Borgund 17de September.

Første Sundhedskommission i dette Distrikt, der nu er skilt fra Lærdal og har faaet egen Kommunerepræsentation. Samtlige Formænd og Repræsentanter indtraadte i Sundhedskommissionen. Distriktet inddeltes i Kredse med sine Tilsynsmænd, der erholdt Instruxer og indskjærpedes de dem paahvilende Pligter. Til en Forening mod Natteløberi tegnede sig 19 Familieforsørgere. Udkast til almindelige Sundhedsforskrifter oplæstes og drøftedes. Beslutning herom udsattes til et senere Møde.

c. Aurland 30te Mai, 20de Oktober.

Nyt Forslag om Udkast til almindelige Sundhedsforskrifter oplæstes, diskutteredes og forkastedes som upraktikabelt for dette Præstegjeld.

Foredrag over de formentlige Aarsager til den spedalske Sygdom.

d. Aardal 18de Oktober.

Indbydelsen til Forening mod Natteløberi var foruden af Kommunebestyrelsen kun tiltraadt af 1 Gaardmand, hvorfor den atter udsendtes.

Et Vandhus besluttedes anskaffet i Nærheden af Kommunelokalet.

Diskussion om Forskrifter til Sundhedsvæsenet.

Foredrag over Aarsagerne til Spedalskhed.

Indre Sogn.

a. Lyster 4de Mai.

Valg af Tilsynsmænd. Ordføreren overleverede Kommitteen, der var nedsat for at foreslaa Forskrifter for Sundhedsvæsenet, et Forslag til Afbenyttelse.

b. Hafslo 14de Mai.

Foreningen mod Skaalbryllupper konstitueredes.

Paa Opfordring til at nævne Overtrædelser mod Statutterne for Foreningen mod Natteløberi, vidste Ingen at nævne saadanne Overtrædelser. Ordføreren opfordrede Kommitteen af 22de April 1861 til at fremme sine Forhandlinger til et Resultat.

Foredrag over Aarsagerne til de voxende Fattigbyrder. Nyttens og Nødvendigheden af Arbeidsomhed indskjærpedes, der ivredes mod Natteløberi, Løsgatighed og tidlige Ægteskaber, samt indprentedes at ordne Husmandsvæsenet hensigtsmæssigen.

c. Justedalen 27de Juni.

Den i Mødet 30te August 1859 foretagne Rodeinddeling besluttedes fremdeles staaende ved Magt.

Forhandlinger om Midler til Skabsygens Udryddelse.

Foredrag over de i Distriktet forekommende smitsomme Sygdomme sc: Nervefeber, Børnekopper, venerisk Sygdom og Skab. Forholdsregler mod deres Optræden og Udbredelse.

Ytre Sogn.

a. Evindvik 20de Juni.

Tællingslisten over de Spedalske blev gennemgaaet, ingen nye Tilfælde. Sundhedstilstanden erklæredes god. Nervefeberen ophørt eller idetmindste i Aftagende.

Fnat synes ikke at være almindeligt, alligevel blev Fnatsalve bestemt at skulle hensættes paa et bekvemt Sted til Uddeling.

Foredrag over skindøde Druknedes Redning efter den af det medicinske Selskab i Christiania givne Anvisning.

b. Utvær 22de Juli.

Foredrag over skindøde Druknedes Redning efter den af det medicinske Selskab i Christiania givne Anvisning, samt over den hensigtsmæssigste Behandling af Skindøde af andre Aarsager. Sundhedstilstanden i Distriktet erklæredes god. Ingen smitsomme Febersygdomme. Fnat viser sig hist og her, Fnatsalve bestemtes derfor fremdeles at skulle uddeles ved enkelte Mænd.

c. Klævdal 11te August.

Af smitsomme Sygdomme kjendtes kun Halsesygge i enkelte Dele af Distriktet. Fnatsalve bestemtes at skulle anbringes hos en Mand i Nærheden af Kirken til Uddeling, da Fnat paatræffes i enkelte Tilfælde blandt Børn.

Foredrag over skindøde Druknedes Behandling efter den af det medicinske Selskab i Christiania givne Anvisning, samt over Behandling af andre Slags Skindøde.

d. Ladvik 8de November.

Kun Formændene vare tilstede.

Sundhedstilstanden erklæredes at have været usædvanlig god dette Aar og Dødeligheden ringe. Forklaring over skindøde Druknedes Behandling samt over Behandlingen af Skindøde af andre Aarsager.

Fnat viser sig fremdeles og Fnatsalve overgaves tvende Mænd til Uddeling.

Kirkesanger Pærelus og Ordfører Ellingsen meddelte Beretning om de i Aarets Løb Afdøde, samt saavidt muligt Aarsagerne til deres Død.

Foruden de afholdte Sundhedskommissioner har i hvert Formandskabsdistrikt været berammet 1 à 2 Møder, hvis Afholdelse har været forhindret dels ved stormende Veir, dels af andre Aarsager.

Ihvorvel Interessen for Sundhedskommissioner ikke kan siges at være voxet meget, spores dog nogle gavnlige Følger af deres Virksomhed; saaledes ere alle de Huse, der ere blevne opbyggede efterat Forslag herom var diskutteret, byggede efter en Maalestok, som i Almindelighed overgaar Forslagets, uagtet dette ei blev antaget som Lov. Distriktslægen beklager, at han i sine Bestræbelser ikke assisteres af Nogen udenfor Bondestanden, og at han har været nødsaget til at tage Sagen overfladisk paa Grund af den i Distriktet herskende almindelige Misfornøielse over de forøgede Byrder, som Lov om Sundhedskommissioner har paaført Formandskabsmedlemmerne, hvilken Misnøie rettedes mod ham og vanskeliggjorde Udførelsen af hans Virksomhed baade som privat og som Embedslæge.

Indre Søndfjord.

Førde 13de August, 19de Oktober.

Forslag til Formandskabet om Bevilgning af 3 à 4 Spd. til Anskaffelse af Igler, der skulde uddeles til 3 à 4 Iglekoner. (Bevilgning dertil senere givet af Formandskabet). En Komite nedsattes for at tage under Overveielse og indkomme med Forslag til Fnatsygdommens Udryddelse.

Landbrugsskolebestyrer Wilson holdt Foredrag over Nyten af Hestekjød til Menneskeføde.

Aarsagen, hvorfor ingen Møder andensteds ere afholdte, er den, at der ingen Melding om Repræsentantmødernes Afholdelse er indløben fra vedkommende Ordførere.

Ytre Søndfjord.

a. Ytre Holmedal 29de Marts, 21de Mai.

En ny Fortegnelse over Kredsbestyrerne forfattedes. Mortalitetstallene over Præstegjeldens Døde i 1863 gennemgikkes.

Sundhedskommissionens Medlemmer tilholdtes at føre Tilsyn med de nyopførendes Huse i deres Kredse, ligeledes med den nye Kirkes Opførelse i Dale.

b. Hyllestad og Øen 10de Oktober.

Fortegnelse optoges over Sundhedskommissionens Medlemmer og hver tildeltes sin Kreds.

Fnatsygdommen, hvoraf der dog kun skal være lidet i begge Sogne, omtaltes, og Forskrifter til dens Behandling uddeltes.

Forskrifter til Vaaningshuses Opførelse vare, i Medhold af den i sidste Møde fattede Bestemmelse, afskrevne, og bleve uddelte til Kredsbestyrerne. — De Sindssyge i Præstegjeldet bleve omtalte. Den eneste Sindssyge for Nærværende er indlagt paa Mentalsygehuset i Bergen.

c. Askevold 11te Oktober.

Ønskeligheden af en Jordmoders Ansættelse sær-

skilt for Askevold og ikke i Fællesskab med Hyllestad og Øen omtaltes.

Opmærksomheden henleddes paa Fnatsygdommen. Kinn.

Florøen 17de August.

Foredrag over Aareladning. Skadeligheden af en utidig Anvendelse heraf paavistes.

Ytre Nordfjord.

a. Daviken 31te Marts.

Foredrag over Kopperne, denne Sygdoms Forløbere, Udbrud, Farlighed, Aarsager, foreløbige Behandlingsmaade og de Forskrifter, Lovgivningen paabyder, for at forebygge Smittens Udbredelse.

Opsynsmændene tilholdtes at paase, hver i sit Distrikt, at Forskrifter for Vaaningshuses Opførelse blive overholdte.

b. Eid 30te Mai.

Kommissionens Medlemmer gjordes opmærksomme paa nogle statistiske Forhold og Beregninger vedkommende de forskjellige Præstegjeld i Distriktet for 1863, hvoraf det fremgik, at Forholdet mellem uægte Fødsler i Eids og Staveims Sogne vare 1 af 11,6, et meget ugunstigere Forhold end før og end i andre Præstegjeld.

Koppesygdommen samt dens Forebyggelsesmidler afhandlede fuldstændigen.

Bemærkninger om Rumforholdet i Skolelokalerne. Gjøaternes Beklædning.

c. Selø 5te Oktober.

Foredrag over Skarlagensfeberen, der hersker i Distriktet, Symptomer, Komplikationer og foreløbig Behandling, samt Forsigtighedsregler under Afskallingen.

Diskussion om de sanitære Forhold paa Sildefisket.

Romsdals Amt.

Indre Søndmøre.

a. Volden og Ørsten 25de Marts, 11te Oktober.

I Anledning af de ved sidste Møde vedtagne Forholdsregler vedkommende Sundhedspleien inden Kommunen oplystes, at endnu kun ganske Enkelte havde foretaget Noget, men Foraarstiden ansaaes for den bekvemste Tid til at foretage de paabudne Forandringer.

Valg af nye Tilsynsmænd, hvilke paalagdes at paase punktlig efterfulgt saavel de under 11te September 1863 vedtagne Forholdsregler, som de Regler, Kommissionen herefter maatte bestemme.

En Komite nedsattes for at gjøre Forslag til Bygningsregler, hvilket Arbeide skulde være færdigt til Udgangen af Mai 1865.

b. Hjørendfjord 28de April, 23de Oktober.

Sundhedspleien i Almindelighed forhandlede. 250 Exemplarer af de vedtagne Forholdsregler vedkommende Sundhedsvæsenet vare blevne trykte og tilstilledes Formandskabets Ordfører til Uddeling. Tilsynsmændene paalagdes at paase disse efterfulgte med Tilkjendegivende, at Overtrædelse af de vedtagne Regler vil blive paataalt efter Lovgivningen.

Vestre Søndmøre.

a. Vanelven 30te Marts, 20de Oktober.

Ny Distriktsinddeling. Et Cirkulære forelæstes om Indlemmelse i Reknæs.

Bestemmelser vedtoges angaaende Sundhedsvæsenet inden Vanelvens Formandskabsdistrikt, ligesaa Forslag til Kommunebestyrelsen om, at den vil bevirke, at Søvede Sogn overgaar til eget Jordemoderdistrikt.

Fogdens Skrivelse oplæstes, hvorefter de i foregaaende Møde fattede Bestemmelser om almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet ere approberede ved Kongelig Resolution af 16de Juli. Exemplarer af disse Bestemmelser fordeltes mellem Rodeopsynsmændene. De i Bestemmelsernes § 3 nævnte Vandhuse besluttedes at skulle være opførte inden Udgangen af 1865, ligeledes at den i § 4 omtalte Indretning, hvorved den af Kogeovnen fremkomne Damp kan ledes ud i det Frie, overalt skal være anbragt inden samme Tid.

b. Herø 4de April, 14de Juli, 3die September.

Ny Rodeinddeling og Valg af Tilsynsmænd.

Paa Herø skulde henligge en Mængde Sildekverk, som Opsynsmanden for Roden blev paalagt at søge fjernet.

Da de i Mødet den 12te September f. A. fattede Bestemmelser angaaende Sundhedsvæsenet vare approberede af Regjeringen, besluttedes at oversende Lensmanden en Afskrift deraf med Anmodning om at publicere dem fra Kirkebakken, samt at lade dem trykke i et Antal af 300 Exemplarer. Rodeopsynsmændene meddeles skriftlig Underretning om hvilke Gaarde der tilhøre vedkommende Rode.

Foredrag over Børnekopperne. Beskyttelse derimod ved Vaccination og Revaccination. Sundhedsbestemmelserne vare besørgede trykte. 1 Exemplar tilstillet samtlige Landhandlere og Frihandlere til Opslag i Butikkerne, og det besluttedes nu, at der paa hver Gaard skulde findes mindst 1 Exemplar, hvorfor det nødvendige Antal blev uddelt. De i § 3 i Bestemmelserne omtalte Vandhuse skulle være opførte inden Udgangen af 1865.

c. Ulfsten 23de Januar.

Ny Distriktsinddeling. Cirkulære af 10de Juli 1863 fra Overlæge Løberg og Reglerne for Indsendelse af Spedalske til Reknæs oplæstes.

Videre vedtoges at forelægge Kommunebestyrelsen Bestemmelser angaaende Sundhedsvæsenet inden Ulfstens Formandskabsdistrikt affattet i 8 §§, hvorpaa der skulde søges erhvervet Kongelig Approbation. 20 Exemplarer af Høeghs Skrift om Sundhedspleien i Almueskoler besluttedes anskaffet.

Nordre Søndmøre.

a. Borgund 25de Januar, 14de November.

Sundhedstilstanden i Distriktet ansaaes god med Undtagelse af at Halsesyge endnu viste sig sporadisk. Denne Sygdom afhandlede noget nærmere. Paa Forespørgsel oplystes, at flere Gaarde nu har faaet Lokum, og Nyttens heraf oplystes. Under en Diskussion om Sundhedstilstanden i Sognet toges Anledning til at omtale den for Øieblikket i Aalesund herskende Epidemien af temmelig ondartet Skarlagensfeber. Ordføreren forklarede de Symptomer, hvorunder den optræder, Forholdsregler og i det Hele det passende Forhold, som bør iagttages under Sygdommens Optræden. Kommissionen gjordes bekendt med, at den under 17de April og 18de Oktober 1863 fattede Beslutning med Hensyn til Gjødeldynger ved Husene under 5te December 1863 ved Kongelig Resolution var bleven approberet. Kommissionen besluttede at anmode Lensmanden om ved Budstikken at gjøre Beslutningen bekendt og ved samme Anledning gjøre opmærksom paa, at Overtrædelse af Bestemmelsen vil blive straffet efter Loven.

b. Haram 13de September.

Sundhedstilstanden ansaaes tilfredsstillende.

Forhandling om Skarlagensfeberen, der herskede i Aalesund, Symptomer, Forholdsregler mod Sygdommen, og det passende Forhold under samme. Forholdene under Fisket afhandlede. Fornemmelig fremhævedes det Skadelige i den store Sammenpakken af Mennesker i de smaa Rum, Nødvendigheden af flittig Udluftning og Rengjøring af samme m. M.

Østre Søndmøre.

a. Stranden . . .	1 Møde	} Forhandlingsgjenstandene have været epidemiske Sygdomme, Behandlingen af det daarlige Korn, der var Udset for Ørskoug berammet byttet af sidste Aars Høst, forøget Brug af animalske Levnetsmidler, Jordemodervæsenet, Sindssygevæsenet, Skab og Foranstaltninger derimod.
b. Norddalen . . .	1 —	
c. Sunelven . . .	1 —	
d. Skoue og Vatne . . .	1 —	

Ytre Romsdal.

a. Bod 11te Juni.

Rødeinddelingen gennemgikkes, nye Formænd valgtes, for hvilke Instrux bliver at udfærdige og senere at omdele. Sundhedstilstanden god.

b. Akerø 28de Juni, 19de September.

Forandret Kredsinddeling med Valg af Tilsynsmænd. Foredrag over Spedalskheden og de sandsynlige Aarsager til dens Udbredelse. Diskussion om rummelige Skolelokaler.

2de Medlemmer, der vare udeblevne fra forrige Møde uden lovligt Forfald, ilagdes hver en Mulkt af 60 Skilling til Fattigkassen.

Ved at omtale den hyppige Forekomst af Lungesygdom i den senere Tid, toges Anledning til et Foredrag over Klædedragten, hvorved tilraadedes at anlægge ulden Underdragt, og taltes mod den Uskik at have Barnet for tidligt i Kirke for at faa det døbt.

c. Frenen 9de Juli.

Inddeling af Distriktet i 11 Kredse med Valg af Tilsynsmænd. Foredrag over Aareladning og den Misbrug, som dreves med samme.

d. Vestnæs 16de Juli.

Ny Kredsinddeling og Valg af Tilsynsmænd.

Formandskabets Ordfører omtalte, hvor uheldig stillet den mindre bemidlede Del af Landbefolkningen var med Hensyn til at faa Lægehjælp, og Ønskeligheden af at faa dette ordnet paa en eller anden Maade, ligeledes at den Hjælp, Jordmoderen kunde yde, som boende i den ene Kant af Distriktet, var utilstrækkelig, og stilledes Anmodning om at tage under Overveielse, hvad der kunde gøres for at faa denne Mangel afhjulpen.

e. Bolsø 1ste August, 22de November.

Valg af nye Tilsynsmænd for enkelte Kredse.

Foredrag over Skabsygdommen og dens Behandling, hvorved oplystes, at Middel mod samme udleveredes fra Apotheket uden Recept.

400 Expl. besluttedes anskaffet af „Behandling af skindøde Drukne“.

Indre Romsdal.

a. Gryten 15de Marts.

Foredrag over Sundhedsregler i Almindelighed og over den for Tiden herskende Skarlagensfeber, dens Symptomer, Gang og foreløbige Behandling.

b. Eid og Vold 4de Juli, 19de December.

Foredrag over Skab og dens Behandling, Skarlagensfeberen og dens foreløbige Behandling.

Skrivelse fra Overlæge Løberg foredroges om Reg-

lerne for Pladses Indvilgelse i Reknæs Hospital, Fremgangsmaaden med Andragenders Affattelse og Syges Indsendelse.

Af „Folkets Helse“ oplæstes „om Boliger“.

c. Næsset 19de September.

Af „Folkets Helse“ oplæstes et Stykke om Ernæringen.

d. Veø 21de November.

Foredrag over Aareladning og dens Misbrug. Skrivelse fra Overlæge Løberg foredroges om Reglerne for Pladses Indvilgelse i Reknæs Pleiestiftelse, Fremgangsmaaden med Andragenders Affattelse og Syges Indsendelse.

Indre Nordmøre.

a. Surendalen 26de Marts, 2den November, 20de December.

I Anledning af Amtets Skrivelse om Børnekoppernes Udbrud paa Vaarsildfisket gjordes Medlemmerne bekendt med Sygdommens væsentligste Symptomer og de foreløbige Forholdsregler, der blive at anvende.

Ordføreren berettede, at Kusma var hyppig i Præstegjeldet, angav dens væsentligste Kjendetegn og hvorledes man har at forholde sig under denne Sygdom. Han gjorde fremdeles opmærksom paa, at Fnat i den senere Tid oftere var kommen under hans Behandling. Man enedes om Hensigtsmæssigheden af, at der for Kommunens Regning uddeltes Medicin til Trængende, der havde Fnat.

Kun 1 Spedalsk kjendtes fremdeles i Præstegjeldet.

Af Sindssyge opgaves 5.

Behandling af Sagen om Distriktets Deling.

Man enedes om Sundalens Formandskabs principielle Forslag, hvorefter Sundalen og Øendalen søges omdannet til et eget Lægedistrikt.

b. Sundalen 11te Marts, 1ste Oktober.

Amtets Skrivelse om Børnekoppernes Udbrud paa saavel nordre som søndre Vaarsildfiske oplæstes. Sygdommens Symptomer og dens foreløbige Behandling forklarede. Vaccination besluttedes fremmet, og for Revaccination tilstodes Distriktets Vaccinator en passende Sum. Kommissionen erklærede sig enig i, at man burde bifalde det af Formandskabet indgivne Andragende om Oprettelse af et eget Distriktslægeembede i Øendalen og Sundalen. Af Sindssyge opgaves 4 som lidende af venerisk Sygdom.

c. Stangvik 29de Marts, 12te November.

Amtets Skrivelse om Børnekoppernes Udbrud paa Vaarsildfiskerierne oplæstes. Sygdommens Symptomer og foreløbige Behandling forklarede.

Kaffeens Brug og Misbrug afhandlede.

Foredrag over Renlighed og dens store Betydning

for Samfundet i det Hele saavelsom for den Enkeltes Krop, Klæder og Husstel.

Distriktslægeembedets Deling bragtes under Forhandling. Man enedes om det principale Forslag, hvorefter Sundalen og Øxendalen søges omdannet til et eget Lægedistrikt.

- d. Thingvold 22de Februar, 8de Juni, 10de Oktober, 1ste November.

Fordøielsesprocessen gennemgikkes og Fordøiellesorganerne paavistes ved Hjælp af Tegninger. Jordemødvæsenet omhandlede. Kommunebestyrelsen fandt det billigt, at der bevilgedes passende Løn til en Jordemoder og Pension til den gamle Aftrædende.

Foredrag over Barselkvinder og spæde Børns Pleie og Behandling.

Foredrag over Renlighed og dens store Betydning for Samfundet i det Hele saavelsom for den Enkeltes Krop, Klæder og Husstel.

- e. Rindalen 23de Marts, 4de December.

Amtets Skrivelse om Børnekoppernes Udbrud paa Vaarsildfiskerierne oplæstes. Sygdommens Kjendetegn og foreløbige Behandling forklarede.

Foredrag over Kaffeens Brug og Misbrug.

Foredrag over Betydningen af Renlighed i Krop, Klæder og alt Husstel med Paavisning af Hudens Functioner.

Sindssyge opregnedes og befandtes at være 10, der underholdes af det Offentlige og 9 af Private. Blinde 2. Distriktslægen kan ikke paavise nogen sandsynlig Aarsag til den store Mængde Sindssyge i Rindalens Præstegjeld.

- f. Øxendalen 31te Marts.

Amtets Skrivelse om Børnekoppernes Udbrud paa Vaarsildfiskerierne oplæstes. Sygdommens væsentligste Symptomer og de foreløbige Forholdsregler, der blive at anvende, paavistes. — Foredrag over Kaffeens Brug og Misbrug.

Søndre Nordmøre.

- a. Øre 21de Juni, 15de Juli, 13de September.

Ny Rodeinddeling med Valg af Tilsynsmænd.

Instrux for Sundhedskommissionens Medlemmer oplæstes og omhandlede.

Foranlediget ved mange Fruentimmers Nærværelse holdtes Foredrag over, hvad der bør iagttages i Anledning af Menstruationen, Svangerskab, Fødsler, Diegivning, ligesom ogsaa over Barnets Pleie.

Beretning om Reitgjærdets Pleiestiftelse af den officielle Statistik for 1863 oplæstes. Ligeledes oplæstes

og forklarede Stykket „Smitsomme Sygdomme,“ af „Folkets Helse“.

- b. Fredø 11te Juni, 5te Juli, 27de August.

Omregulering af Tilsynsmænd, hvis Pligter indskjærpedes.

Antallet af Spedalske i Amterne oplæstes, Nyttens af Pleiestiftelserne og af Sundhedskommissionernes Opprettelse omtaltes.

Foredrag over Aarsager og Forebyggelsesmidler mod Spedalskhed, spæde Børns Pleie og Næring. Instrux for Sundhedskommissionens Medlemmer oplæstes og afhandlede. Badning i aaben Sø anbefalede og de nødvendige Forsigtighedsregler derunder omtaltes.

Beretning om Reitgjærdets Pleiestiftelse af den officielle Statistik for 1863 oplæstes og opmuntredes til snarlig Indmeldelse sammesteds, især af Sognets fattige Spedalske.

Foredrag over smitsomme Sygdomme som Typhus, Blodgang, Fnat, Skurv og venerisk Sygdom.

- c. Kvernæs 27de Mai, 17de Juni, 5te September.

Valg af nye Tilsynsmænd, hvis Pligter indskjærpedes. Foredrag over de forskjellige Fødemidler og deres Brug samt over Fordøielser.

Samtlige Skolelærere skulde anmodes om at overvære Møderne og Henvendelse derom ske til Skolekommissionen.

Instrux for Sundhedskommissionens Medlemmer oplæstes og afhandlede.

Beretning om Reitgjærdets Pleiestiftelse af den officielle Statistik for 1863 oplæstes.

De almindeligst forekommende smitsomme Sygdomme afhandlede, nemlig Maaden, hvorpaa de smitte og hvorledes Smitten saavidt muligt og bedst undgaaes.

Nordre Nordmøre.

- a. Aure 28de November.

Foredrag over Legemets Varme, over de Fødemidler, der især bidrage til dens Vedligeholdelse, samt over de Klædningsstykker, der slettest leder Varmen.

- b. Halse 18de November.

Foredrag over enkelte af Fødemidlerne, deres Tilberedning og Anvendelse i Husholdningen. Medlemmerne anmodedes om at formaa sine Hustruer til at deltage i Sundhedskommissionsmøderne, samt hvem der ellers maatte være at bevæge dertil.

- c. Edø 5te December.

Foredrag over enkelte Fødemidler, deres Næringsværdi og Tilberedning til sund og nærende Føde.

Søndre Thronhjems Amt.**Ørkedalen.****a. Ørkedal 2den Juli, 22de Oktober.**

Natteløberiet og Foreninger derimod bragtes paa Bane. — Blandt Arbejderne ved Veiarbeidet havde der vist sig Syphilis.

Foredrag over Blodcirkulationen, Blodrensningen og Aandedrætsorganerne.

Beslutning om at almindelige Sundhedsforskrifter skulde vedtages og at en Kommission af Distriktslægen i Forening med 3 Medlemmer skulde gjøre Udkast til saadanne.

b. Børsen 14de November.

Formanden oplæste et Forslag til almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Kommunen og vedtoges der, at man vilde søge at faa trykt Forskrifter for Sundhedsregler.

Paavisning af det Skadelige i formegen Kaffedrikken, som skal være gjængs i Distriktet, og Opfordring til at modvirke samme.

Uagtet Mødet var betimelig berammet, udeblev flere af Medlemmerne. For Eftertiden vil Mulkt strengt blive anvendt for Udeblivelse.

Strinden.**a. Bynæsset 30te September, 12te November.**

Distriktet inddeltes i 12 Roder, der underlagdes Sundhedskommissionens Medlemmer til Kontrol i sanitær Henseende.

Foredrag over smitsomme Sygdommes Forekomst. Vandets Anvendelse i hygienisk Henseende og som Medikament.

I Anledning af Skarlagensfeberens Udbrud holdtes Foredrag over dens Forekomst, dens Maade at optræde paa, dens Symptomer, Dødelighed og Behandling. Rødemesterne paalagdes ugentlig at afgive Beretning om de angrebne Personers Navne, Opholdssted, Alder og Sygdommens Varighed.

b. Strinden 15de Mai, foranlediget ved en udbrudt Nervefeberepidemi. Forhandlinger betræffende denne og Maaden at møde forekommende Tilfælde til Epidemiens Standsning. Der henstilledes til Ordføreren at konferere med søndre Thronhjems Amt om Adgang til at overføre de Angrebne paa Thronhjems kommunale Sygehus.**Søndre Fosen.****a. Hitteren 31te Mai, 11te November.**

Medlemmerne indskjærpedes at afgive Møde; Enhver vilde blive mulkteret, som ikke i saa Henseende opfyldte Lovens Bestemmelser. Det vedtoges, at Til-

synsmændene burde vælges blandt Kommissionens Medlemmer, da disse kunde afgive Forklaring om deres Virksomhed inden hvert Møde, medens det falder vanskeligere at faa sammenkaldt Tilsynsmændene, naar de som hidtil bleve valgte af Udenforstaaende; en Liste blev derfor forfattet, idet man fulgte den forrige Rodeinddeling.

Kommitteen for Oprettelsen af et Sygehus for Hitterens Fattigvæsens Regning havde udført sit Hverv, men det lykkedes ikke, da Ingen meldte sig, som kunde overtage Sygehuset.

Flere af Tilsynsmændene angav, at den Skik er almindelig at lade Feieskarn ligge udenfor Husdøren, paa Frøien bruger man endog at lade Fiskeaffald ligge og forraadne i store Dynger.

Foredrag over de Mangler, der finde Sted ved Gjetningen og Sølivet, idet Børn fra 7 til 15 Aar almindeligvis benyttes dertil med slet og utilstrækkelig Beklædning og Kost.

b. Hevne 11te Juli, 10de December.

De faa Tilsynsmænd, der mødte, erklærede, at de ikke havde fundet Anledning til at paatale nogen Uorden stridende mod den almindelige Sundhedspleie.

Forandret Kredsinddeling. Valg af nye Tilsynsmænd. Hjelpevaccinator udvalgt.

Et Forslag om Trykning af Instruxer for Tilsynsmændene vedtoges, dog med Paalæg om at søge at forma Hitterens Sundhedskommission til at deltage heri for Omkostningernes Skyld. — Foredrag over Børnepleien; de Misligheder paavistes, som begaaes med Hensyn hertil, og deres indgribende skadelige Følger saavel for de enkelte Individuer, som for hele Folket, hvorhos paavistes, hvorledes disse Misligheder bedst kunde modarbeides.

Midtre Fosen.**a. Ørlandet 29de Juli.**

Efter en længere Diskussion toges Bestemmelse om, at de for Sogndal gjældende Forskrifter for Bygningers Opførelse skulde besørges trykt i 300 Exemplarer til Uddeling. — Distriktets Sundhedstilstand var god.

b. Ritsen 13de Februar, 19de December.

Dødslisten for forrige Aar blev gennemgaaet for muligens at komme efter Dødsaaersagerne.

Følgerne af den almindelige ringe Sands for at skaffe frisk Luft ind i Husene omtaltes.

Sogndals Kommunes Bygningsbestemmelser oplæstes. De besluttedes anskaffede i Aftryk af 300 Exemplarer.

Overlæge Løbergs Skrivelse af 1ste Juli 1863 om Reitgjærdets Pleiestiftelse oplæstes.

Foredrag over den bedste Maade til foreløbig Behandling af Skarlagensfeber.

c. Stadsbygden 13de April, 8de December.

Foredrag over Børnepleien.

De hyppige Lungebetændelser omhandlede og foreløbig Behandling angaves.

Overlæge Løbergs Skrivelse af 1ste Juli 1863 om Reitgjærdets Pleiestiftelse oplæstes.

Efter en Diskussion om Bygningsforholdene vedtoges, at der skulde besørges trykt til Uddeling en Del Exemplarer af de Regler, som bør iagttages ved Bygningers Opførelse i Lighed med de for Sogndal vedtagne.

d. Bjugn 17de November.

Den i forrige Møde tagne Beslutning om Regler for Fiskeres Logi var af Ordføreren den 28de December 1863 tilstillet Formandskabet, som i Møde den 17de Februar 1864 vedtog samme, og var den under 18de s. M. tilsendt Fogden, der imidlertid under 25de April sendte den tilbage til Formandskabet med Opfordring til at bevilge Midler til et Opsyn i den Anledning, idet han har maattet overse den Bestemmelse i Lov af 16de Mai 1860 § 5, hvorefter det almindelige Politi er forpligtet til at føre dette Opsyn. Dette er Grunden til, at denne Sag endnu ikke er kommet videre. Den anbefalede i Mødet til Ordførerens Paaskyndelse.

Dernæst besluttedes, at der anskaffes aftrykt 300 Exemplarer af Regler for Husebygningers Opførelse i Lighed med de for Sogndal med flere Steder vedtagne. Overlæge Løbergs Cirkulære af 1ste Juli 1863 om Reitgjærdets Pleiestiftelse oplæstes.

Nordre Fosen.

Aafford 10de Oktober. Loven af 16de Mai 1860 om Sundhedskommissioner gennemgikkes og Overlæge Løbergs Skrivelse af 1ste Juli 1863 om Reitgjærdets Pleiestiftelse oplæstes.

Efterat have oplæst og bragt under Diskussion de Regler for Husebygningers Opførelse, som ere vedtagne for Sogndals med flere Kommuner, besluttedes, at 300 Exemplarer af disse skulde besørges trykte og omdelte i Distriktet. Behandlingsmaaden af Skarlagensfeber omtaltes.

Nordre Throndhjems Amt.

Stjørdalen.

a. Nedre Stjørdal 15de April, 28de November.

Den herskende Sygdomskonstitution, enkelte mærkelige Tilfælde og forskellige Gjenstande vedkommende Sygepleien omtaltes.

Forslag til Sundhedsforskrifter bebudedes til næste Møde.

b. Øvre Stjørdal 8de Oktober.

Sygeligheden i Distriktet og enkelte epidemiske Tilfælde omtaltes. Foredrag holdtes over Bondens Madstel, de derved hæftende Mangler, og Almuen opfordredes til at lade deres opvoxende Pigebørn tage Tjeneste i konditionerede Huse.

Søndre Indherred.

a. Lexviken 29de Januar, 12te Marts, 9de April, 6te Juni, 5te August.

Foredrag over Børnepleien.

En af Formændene blev dekretet 60 Skillings Mulkt for Udeblivelse uden gyldigt Forfald.

De Forhold gennemgikkes, som staa i Forbindelse med enkelte Smitsotters Udbrud og Udbredelse, samt Nervefeber, dens Kjendetegn og Forebyggelsesmidler, Diphtheritis og dens foreløbige Behandling, Skabsygens Væsen og Behandlingsmaade.

Ordføreren forklarede, hvorledes Varmen opstaar i det menneskelige Legeme, hvorledes den bevares, Nyttens af uldne Klæder, og omtalte, hvorledes Fødderne skulle bevares mod Kulde.

Fødemidlerne, Fordøielsesprocessen, Fordøielsesveienes Bygning etc. foredroges, enkelte Uskikke, specielt Natteløberi, omhandlede med Opfordring til Dannelse af en Forening for at modarbejde det.

b. Frosten 18de Januar, 28de April, 18de Juni, 5te August, 5te September.

Ordføreren forklarede de Betingelser, der ere gunstige for Nervefeberens Udbredelse, og paapegede de bedste Forebyggelsesmidler.

Skabsygen og dens Behandling — Legemets Varme, Nyttens af uldne Klæder omhandlede.

Foranlediget ved et Tilfælde af Børnekopper henvises til Sundhedslovens Forskrifter om epidemiske Sygdommes Udbrud, beskrevs Børnekoppernes Udseende og Kjendetegn, anbefalede Vaccination og Revaccination.

Fordøielsesprocessen forklarede. Enkelte gjængse Uskikke bragtes under Forhandling. Dannelse af en Forening mod Natteløberi foresloges.

Foredrag over Bygningsskikken, specielt Uskikken af at Mænd og Kvinder have Natteleie i samme Rum, samt Budeiernes Natteleie i Fjøset.

Opmærksomheden henledes paa den sædvanlige Misbrug af Kaffe, dens Virkning paa Stofvexlingen i Legemet og dens gavnlige og skadelige Følger paavistes.

- c. Aasen 14de Mai, 27de August, 29de Oktober.

Opmærksomheden henleddes paa Forsigtighedsregler ved enkelte Smitsotters Udbrud, specielt Nervefeber. Skabsygens Væsen og Helbredelsesmaade.

Da et Tilfælde af Diphtheritis havde vist sig, opfordredes Medlemmerne til Agtpaagivenhed i den Hen-seende. — Foredrag over Natteløberi med Opfordring til Dannelse af en Forening derimod. — Foredrag over Kaffe og dens stærke Forbrug i Landet. Paavisning af dens gode Egenskaber, naar den nydes til Maade, og hvorledes den nydt som sædvanligt i Overmaal virker skadeligt ved at forsinke Legemets Stofvexling og fremkalde forskjellige Sygdomme.

- d. Skogn 3 Møder | Foruden den paa den Tid her-

- e. Levanger 3 — | skende Sundhedstilstand i Bygden, de hyppigst da forekommende Sygdomme og Forsigtighedsregler mod disse, er tillige omtalt Blodets Sammensætning, dets vigtige Funktion i Livets Økonomi, Aareladninger og deres Misbrug, samt holdt Foredrag over de almindeligst brugte Drikkevarer.

Midtre Indherred.

- a. Inderøen 1ste Juli, 20de December.

Ordføreren gav en sammenlignende Udsigt over Sundhedstilstanden i Distriktet i den senere Tid, hvilken atter syntes at nærme sig den forrige gode Tid før Halsesygens Optræden i 1861.

Foredrag over Ernæringen som Indledning til senere Behandling af de almindeligst brugte vigtigste Næringsmidler.

- b. Sparbu 1ste Oktober.

Af enkelte Medlemmer vakte Diskussion om Lægens Adgang til i Tilfælde af epidemisk Sygdom at beregne og honoreres for Reiser, i Anledning af at dette er Tilfældet med den paa Stenkjær boende private Læge. Ingen Enighed opnaaedes og Ordføreren lovede til næste Møde at tilvejebringe de gjældende Love og Anordninger desangaaende. — Diphtheritis var anmeldt paa Gulstad og i Aangdalen, Flere vare døde deraf. Distriktslægen havde ansat en Tilsynsmand med Instrux og Forsyning af Medicin.

- c. Værdalen 12te Oktober.

Ordføreren oplæste det i forrige Møde lovede Udkast til Forskrifter for Sundhedsvæsenet inden Kommunen, særskilt for Værdalen og for Strandstedet Værdalsøren. Da man fandt, at saadanne ialfald nu ikke vare paatrængende nødvendige og gjerne vilde have Anledning til nærmere at overveie Sagen, blev det bestemt, at Forslaget skulde udlægges til næste Møde.

Medlemmerne gjordes bekendte med de i sidste

Amtsformandskab foretagne Bestemmelser for Amtets Sygehuse.

- d. Ytterøen 7de December.

Ordføreren gav en almindelig Oversigt over Sundhedstilstanden inden Præstegjeldet i de sidste Aar.

Nordre Indherred.

- a. Snaasen 29de Marts.

Forslag til Instrux for Medlemmer af Snaasens Sundhedskommission fremsattes, vedtoges og besluttedes trykt i et Antal af 36 Exemplarer.

Foredrag over Spedalskhedens Symptomer og Aarsager.

- b. Steenkjær 12te April, 24de Oktober.

Statistik over Syge og Døde fremlagdes og diskuteredes. Sundhedstilstanden ansaaes god. Dødeligheden var ikke stor. — Salg af bedærvede Næringsmidler saavel som Kontrollen dermed omhandlede.

- c. Beitstaden 5te November.

Gjennemgaaelse af nogle Bestemmelser om Sindsyge og deres Forhold til Lov af 17de August 1848.

- d. Stod 20de & 29de August, 20de Oktober.

Forslag til Instrux for Sundhedskommissionens Medlemmer diskuteredes, hvilken vedtoges overensstemmende med den for Snaasen og Beitstaden gjældende. — Forholdene ved den ondartede Halsesygge omtaltes. — Overlæge Løbergs Cirkulære af 1ste Juli 1863 oplæstes, og Fremgangsmaaden med Spedalskes Indlæggelse i Reitgjærdets Pleiestiftelse omhandlede. — Der gaves en Udsigt over de almindeligst forekommende Hudsygdomme, derunder indbefattet Spedalskhed, venerisk Sygdom, Skurv og Skab, tilligemed nogle reglementariske Bestemmelser om disse Sygdommes Behandling paa Amtets Sygehus. — Foredrag over Hudkulturen og Forebyggelsesmidler mod Hudsygdomme; det besluttedes, at Medlemmerne stadigen skulde have Opmærksomheden henvendt paa disse Sygdomme og bidrage til, at de tidligt kunde komme under Behandling.

Indre Namdal.

- a. Fosnæs 2den August.

Foredrag over Vandet, dets Oprindelse og Fremkomst i Naturen, dets Beskaffenhed og Nytte m. m.

- b. Sævig og Vemundvig 19de Oktober. Samme Foredrag.

- c. Namsos 9de December.

Sygdomskonstitutionen paa Stedet omtaltes og nye Oplysninger om Dødsforholdene meddeltes.

Ytre Namdal.

- a. Nærø 29de August.

Veiledning for Sundhedskommissionens Medlemmer

uddeltes. — Foredrag over „Barnet“ af Folkets Helse.

b. Kolvereid 15de November.

Mødet blev berammet og afholdt særskilt uden i Forening med Formand- og Repræsentantmøde, da Ordføreren i Sundhedskommissionen ikke troede længere at kunne opsætte Møde i Paavente af Underretning om Formand- og Repræsentantsamling.

Listerne over Spedalske gennemgikkes.

Anvisning til Behandling af Drukne meddeltes og forklaredes. — Foredrag over hvilke Formaal man især bør tage Hensyn til og søge opnaaet, naar man bygger sig en Bolig, hvorledes denne bør være indrettet og Grunden være beskaffen.

c. Lekø 21de November.

Foredrag over Børnepleien, spæde Børns Behandling, de Feil, som almindelig begaaes derved, samt de bedste Midler til at raade Bod derpaa. — Behandling af Drukne foretoges og forklaredes. Ønskeligheden omtaltes af, at der kunde komme istand en saadan Akkord mellem Kommune og Læge, at denne hver Maaned paa bestemt Dag kunde være at træffe paa bestemt Sted i Præstegjeldet.

Nordlands Amt.

Brønø.

a. Brønø 25de April, 4de Oktober, 7de December.

Den af Sundhedskommissionens Medlemmer, der af Fattigkommissionen var afsendt til Reitgjærdet i Marts Maaned, for at undersøge de Syges Tilstand, oplyste, at Klagerne skrev sig ene og alene af Hjemve, medens alle Syge erklærede, at de følte sig forøvrigt meget tilfreds med Behandlingen. Kun enkelte af de Friskere førte Klage over, at de maatte arbeide, hvortil de ikke ansaa sig forpligtede. Meddelelsen erklærede forøvrigt sin store Tilfredshed med den hele Indretning, baade i det Hele og i Detail, og var overbevist om alle Klagers væsentlige Uoverrettigelse. Rodeinddelingen omreguleret efter Personalforandringen.

Foredrag over Reposition af Luxationer.

Skabs Hyppighed i Viks Sogn foranledigede et Foredrag over denne Sygdoms Natur og Behandlingsmaade.

De epidemiske Forhold toges under Betragtning.

Forholdsregler mod Skarlagensfeber og Forsigtighedsregler under denne omtaltes.

Enkelte hygieniske Forhold afhandlede.

Kaffedrikken er ikke i Aftagende, medens en hel Del skadelige Surrogater ere i Brug.

Med Hensyn til Bygningsmaaden er der stadig Fremgang til det Bedre.

Tre Medlemmer ilagdes Mulkt for Forsømmelse fra forrige Møde.

De epidemiske Forhold toges under Betragtning.

Regler fremsattes for den foreløbige Behandling af større Læsioner. Ligesaa gennemgikkes Hovedgrundsætningerne for spæde Børns Behandling.

b. Væge 20de Oktober.

Sundhedsforholdene afhandlede. Ordføreren paaviste den bedste Fremgangsmaade under Skarlagensfeber, gennemgik Sygdommens Symptomer og Medicinens Brug. Der besluttedes at deponere Medicin mod Halse-sygen hos Tilsynsmændene.

De vigtigste Regler for spæde Børns Pleie fremstilledes.

c. Bindalen 23de April, 12te Mai.

Rodeforsandterne fik fornødne Forholdsregler mod Nervefeber, der true med at udbryde.

Foredrag over Fnat og Behandlingsmaaden deraf.

Kortelig Anvisning til Reposition af luxerede Led. Sundhedsforholdene afhandlede. Foredrag over Ernæringsprocessen hos Mennesket og Dyrene.

To Møder i Brønø og 2 i Bindalen ere gaaede overstyr, dels paa Grund af Uveir, dels formedelst andre Forretninger.

Alstahoug.

a. Alstahoug 22de Februar, 11te Juni, 27de December.

Ordføreren fremlagde Svarskrivelse fra Tromsø Biskop i Anledning af Sundhedskommissionens Andragende om Forandring ved Konfirmationsundervisningen saaledes, at Kjønnene bleve adskilte. Biskoppens Forslag i den Anledning om Opførelse af Kirkestuer, seer Kommissionen ikke Muligheden af for Tiden at kunne faa istand, hvorfor den ikke agter at foretage noget videre ved Sagen. De talrige Nervefebertilfælde saavel blandt Fiskere fra Lofoten som blandt Hjemmefolket foranledigede en Diskussion, der førte til, at man ansaa de i den senere Tid hyppigen indførte Kogeoerne som Aarsag til slet Husstel og deraf følgende Sygdom. Saltværningen antoges at have bragt Sygdommen til Lofoten fra sit Hjem, og der, saavel som i Rorboderne, skal han i det Hele taget udmærke sig ved slet Stel.

De forskjellige Farsoter omtaltes, navnlig Skarlagensfeberen, som i den sidste Tid har udbredt sig og krævet mange Offere blandt de angrebne Børn ved en Eftersygdom af Nyrene og med paafølgende Vatersot.

Foredrag over Næringsmidlerne og deres Bestanddele.

b. Herø 17de December.

Loven om Sundhedskommissioner og navnlig de Reg-

ler, som ere at iagttage under Udbruddet af epidemiske eller smitsomme Sygdomme, forhandlede.

c. Tjøtø 21de August, 1ste Oktober.

Foredrag over Skabsygen, der var begyndt at udbrede sig, og Behandlingen deraf.

Den i forrige Møde omhandlede Skabsygdøms oplystes paa det Nærmeste at være ophørt.

De Bestemmelser med Hensyn til Sundhedsvæsenet, som ere vedtagne i en stor Del af Landets Sundhedskommissioner, omtaltes, men en endelig Afgjørelse udsattes til et senere Møde.

Ranen.

a. Næsne 4de Oktober.

Diskussion om Spørgsmaalet: „Hvilke Fordringer gjør Sundheden med Hensyn til Vaaningshuses Opførelse og Indretning.“ Dette blev vidtløftig gennemgaaet og behandlet, og Tegning til et Vaaningshus fremlagdes.

b. Mo 11te Oktober.

Foredrag over Barnepleien fra Fødselen til det 5te Aar. Ordføreren fraraadede Ægteskab mellem Nærbeslægtede, ligesaa med Spedalske.

Lurø.

a. Lurø 30te September.

Loven om Sundhedskommissioner gennemgikkes, Overlæge Høeghs Forholdsregler for Medlemmer af Sundhedskommissionen, hvoraf enkelte Exemplarer omdeltes, og Overlæge Løbergs Reglement for Optagelse af Spedalske i Reitgjærdets Pleiestiftelse oplæstes. — Foredrag over Barnepleien, de almindeligste Børnesygdomme og deres hensigtsmæssige Behandling.

b. Rødø 17de Mai, 12te September.

De væsentligste Foranstaltninger mod den i Melø herskende Nervefeber-epidemi omhandlede.

Loven af 16de Mai 1860 om smitsomme og epidemiske Sygdomme gennemgikkes og Forholdsregler i Tilfælde af Dødsfald angaves. Nervefeberen beskrevs i Korthed med Hensyn til Symptomer og Optræden. Betydningen af Diæt, Renlighed og frisk Luft fremhævedes. Kommissionens Medlemmer anbefaledes hver i sin Kreds at sørge for disse Hensyns Iagttagelse.

Overlæge Høeghs Forholdsregler for Medlemmer af Sundhedskommissionen og Overlæge Løbergs Reglement for Optagelse af Spedalske i Reitgjærdet oplæstes. Af begge tilstilledes Ordføreren i Fattigkommissionen Exemplarer.

Forholdsregler med Hensyn til nye Boligers Opførelse samt den hensigtsmæssigste og billigste Maade til at indføre Forbedringer ved de bestaaende, omtaltes.

Bodø.

a. Bodø 21de April.

Gjennemgaaelse af Listerne over Spedalske. Intet Foredrag holdtes formedelst Mængden af Kommunesager.

b. Gilleskaal 7de Juni, 24de Oktober.

Listerne gennemgikkes over Spedalske, og de Foranstaltninger, der burde træffes i Anledning af den herskende Nervefeber, omhandlede.

Sundhedsforskrifter diskuteredes og besluttedes, at saadanne for det Første ikke skulde vedtages.

Der oplystes, at der i den senere Tid var foretaget enkelte sanitære Forbedringer, saaledes, at Kogeovne mere og mere gik af Brug, fordi de i mange Henseender ansaaes skadelige.

c. Beieren 30te Juli, 1ste September.

Veiledning meddeltes til at behandle den ondartede Halsesygge, ligesaa endel Bemærkninger om smaa Børns Pleie i det Hele taget. — Sundhedsforskrifter for Bygden diskuteredes, men ingen Beslutning fattedes.

Vest-Lofoten.

a. Borge 4de Mai.

Foredrag over Ernæringsprocessen og de væsentligste Næringsmidler.

b. Buksnæs 24de Mai, 8de September.

Foredrag over Hudens Bygning, dens Funktion og Hudkulturens Betydning.

Udkast til almindelige Forskrifter for Sundhedsvæsenet forhandlede; man enedes om, ikke at søge Udkastet ophøiet til Lov, paa Grund af de i de lokale Forholde betingede store Udgifter ved den retslige Paatale af Forsømmelserne.

c. Flakstad 1ste Juni, 12te September.

Foredrag over Fordøiellesorganerne og Ernæringsprocessen. Diskussion om Antagelsen af almindelige Sundhedsforskrifter.

d. Værø 6te August.

Efter nogle almindelige Bemærkninger om Spedalskheden, omhandlede Næringsmidlerne og Bygningers hensigtsmæssigste Indretning.

Øst-Lofoten.

a. Gimso 4de Juli.

Foredrag over Skadeligheden af hyppige Aareladninger.

b. Vaagen 8de Oktober, 31te Oktober.

Foredrag over Skadeligheden af hyppige Aareladninger.

Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet, der for det hele Distrikts Vedkommende ikke bifaldtes, be-

sluttedes at søges gjort gjældende for Kabelvaag med Smedvigen, som de tættest befolkede Strøg af Distriktet.

Finmarkens Amt.

Søndre Senjen.

a. Kvædfjord 29de August.

Ny Rodeinddeling og Valg af Tilsynsmænd, hvis Pligter bleve dem foreholdte. Forhandlinger om forskellige Gjenstande vedkommende Sundhedsvæsenet.

b. Trondenæs 28de December.

Formanden oplæste Udkast til almindelige Sundhedsforskrifter for Distriktet, men Medlemmerne mente, at det neppe gik an at overholde dem i deres Helhed. — En foreslaaet Deling af Distriktet i Roder eller mindre Kredse udsattes af Mangel paa tilstrækkelig Tid.

Nordre Senjen.

a. Lenvik 30te Mai.

Skindød hos Nyfødte og Oplivningsforsøg samt spæde Børns Pleie forhandlede.

b. Hillesø 30te September.

Kjendteegnene paa Skindød hos Nyfødte, deres Behandling, spæde Børns Pleie, Blodets Omløb, Aareladning og Følgerne af dens Misbrug, omtaltes og udvikledes.

I Tranø og Berg har Møder været berammede, men dels Uveir, dels Forretninger har hindret deres Afholdelse.

Malangen.

a. Balsfjorden 13de Juni.

Foredrag over Hudens Bygning og Funktion, de forskellige Slags Bade og deres Nytte, spæde Børns Behandling.

b. Bardo 7de Januar, 26de September.

Medlemmerne, der gjøre regelmæssige Husbesøg, forklarede, at Sandsen for Renlighed var i Tiltagende, blandt Andet er Slagvinduer indførte, Vandhuse byggede og Forholdsregler for Medlemmer af Sundhedskommissionen fandtes i hvert Hus, og læstes med Interesse. — Skab oplystes at findes paa et Par Gaarde i et af-sidesliggende Strøg af Sognet samt paa tvende Gaarde i selve Sognet. Midler til dets Fordrivelse anvistes og Indre-Departementets Cirkulære af 25de November 1841 oplæstes. — Udrustningen til Fisket gennemgikkes og hygieniske Forholdsregler over Mad og Klædedragt foretoges. — Foredrag over Fordøielsesprocessen med Hensyn paa Fordøielsesorganerne.

c. Maalselven 8de Februar, 12te September.

Forslag og Diskussion om Udkast til almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Di-

striktet; det antoges enstemmigt og oversendtes Formandskabet til Vedtagelse og Besørgelse af Approbation.

Den i de sidste 3 Maaneder herskende Typhus omtaltes. — Foranlediget ved den indtrufne Frost paa Korn-sæden, omtaltes iøinefaldende Mangler ved Husstellet, Sultefodring af Kreaturer, Melkens Nytte, og opmun-tredes til tilstrækkelig Forsyning af Kjødspiser for Vin-teren.

Tromsø.

Karlse 9de April, 4de November.

Listerne over de Spedalske gennemgikkes.

Sundhedstilstanden i Distriktet var god.

Foredrag over Fødemidlerne, især Melk og Mel.

Lyngen.

a. Skjærvø 10de Juni.

I Distriktet findes kun 2 Spedalske, men flere mis-tænkte. — Behandling af Drukne omhandlede.

b. Kvængen 20de Juni.

Rodeinddeling og Valg af Tilsynsmænd foretoges. Møder i Sundhedskommissionen besluttedes afholdte 3 Gange om Aaret i April, Juni og Oktober. — Foredrag holdtes over Hensigten og Nytten af Sundhedskommis-sioners Oprettelse, Medlemmernes Pligter etc.

Alten.

2 Møder vare berammede, men Uveir og Ordføre-rens Embedsreiser havde forhindret deres Afholdelse.

Vest-Finmarken.

a. Hammerfest 28de Mai.

Sundhedstilstanden overalt god. Af Spedalskhed vides Ingen angrebne.

b. Loppen 5te September.

Da der efter Rygte skulde være mange Spedalske i Præstegjeldet, som ikke vare opførte paa Tællingslisterne, opfordredes Medlemmerne til at opgive Enhver, som var mistænkt. Fem navngaves. — De almindelig antagne Aarsager til Spedalskhed omtaltes. Raad gaves med Hensyn til Husstellet, Beklædning, Vaaninger etc. — Finmarkens Amt er tilskrevet om at træffe Foranstalt-ning til at Lægen, som maatte blive engageret til Fi-skeriet i Brevig, maatte paalægges at afholde Sundheds-kommission i Hasvig Sogn, hvorhen det paa Grund af Distriktets Størrelse og Forretninger i Hammerfest er næ-sten umuligt at møde frem.

Nordre Valders.

Vang 17de Marts.

Foredrag over Physiologie. Om Organismerne og deres Forskjellighed, Hudsystemet og dettes Funktion, om Optagelser og Udskillelser i og af Organismen, Hu-dens og Slimhindernes Funktioner, om Forskjellen mel-

lem Dyr og Planter, og Mennesker og Dyr, de forskellige Menneskeracer og deres Særkjende.

Lesje.

I Møde for at verificere Listerne.

De til mig for forrige Aar afgivne Forklaringer over Til- og Afgang af Spedalske i Distrikterne, ere sammendragne i den tidligere brugte Form. Efterhaanden som det har lykkes at conferere med Distriktslægerne have disse Lister vundet i Nøiagtighed, om det end maa erkjendes, at der endnu ikke er opnaaet den fuldkomne Ensartethed og Overensstemmelse i deres Affattelse, som alene kan garantere deres fuldkomne Paalidelighed.

I Tabel I findes Antallet angivet efter Indberetningerne til mig for Akershus, Hedemarkens, Christians og Budskeruds Amter. I disse 4 Amter kjendes nu 19 Spedalske imod 16 ved Udgangen af 1863. Den Ene, der i Budskeruds Amt er optagen som ny i Tabellen, er en Pige, der er født i Haltingdal, hvor hun stedse har opholdt sig. Hun vides ikke at have Slægt nordenfor Fjeldet, men har efter Distriktslægens Forklaring lidt saameget Ondt og været saa skjodesløs med sin Helbred, at han deri ser Aarsagen til hendes Spedalskhed. Den fra Eidsvold udflyttede er en Mand fra Halse Sogn, Stangviks Præstegjeld, der er vendt tilbage til sit Hjemsted, hvor han imidlertid ikke af vedkommende Distriktslæge er optagen i Tilgangslisten.

Tabel II viser det samme Antal for Finmarkens Amt som i 1863. En ny Spedalsk er observeret i Vardø Distrikt, hvor i de foregaaende Aar Ingen har været antegnet.

Tabel III for Nordlands Amt viser et Antal af 158 ved Udgangen af 1864. Efter af mig foretagne Berigtigelser af Listerne for dette Amt, er der i denne Tabel anført som Tilbageværende i Alstahoug Distrikt ved Udgangen af 1863 12 Spedalske istedetfor de i forrige Aars Opgjør feilagtigen angivne 16. Derfor udviser denne Tabel for 1863 et samlet Antal for hele Amtet af 159 istedetfor 163, som var anført i forrige Aars Tabel. Jeg har foretrukket denne Maade at berigtige Feilen paa, fremfor at anføre Vedkommende som feilagtigt Opførte, da de i Virkeligheden engang have været tilstede i Distriktet, men kun ere forglemte at udslettes ved Afgangen. Ogsaa i dette Amt findes der 2 Overflyttede til andre Distrikter, uden at de ere optagne i Tilgangslisten dersteds.

I Tabel IV for Nordre Thronhjems Amt er der ligeledes skeet saa væsentlige Berigtigelser i Listerne for 1863, at jeg for Ytre og Indre Namdals Distrikter har maattet opføre et andet Antal for dette Aar end det som Tabellen i min Indberetning for 1863 udviste. I Ytre Namdal var nem-

lig det sande Forhold ved Udgangen af 1863 41 istedetfor det opgivne 27, og i Indre Namdal 29 istedetfor 32. Der- ved udkommer en Hovedsum for dette Amt i 1863 af 110 istedetfor det i forrige Aars Tabel anførte 99. I 1864 er der indtraadt en Formindskelse af 2, idet Antallet nu udgør 108. Tilgangen i Aarets Løb er 21, Afgangen 23, hvoraf 14 til Stiftelser.

Efter Tabel V er Antallet for Søndre Thronhjems Amt forøget i forrige Aar fra 96 til 101, altsaa med 5, der falde paa Søndre Fosens og Ørkedalens Distrikter. Blandt de Afgaaede findes 1 feilagtigt opført i Thronhjems Stadsphysikat. Ogsaa i dette Amt er 2 anførte som udflyttede, der ikke ere gjenfundne i Tilgangslisten for de Distrikter, til hvilke de efter Opgivende skulle være henflyttede.

Tabel VI for Romsdals Amt viser en Formindskelse fra 177 til 170, altsaa af 7.

Jeg anførte i forrige Aars Indberetning efter Distriktslægens Opgivende til mig 1 som helbredet i Hjørendfjords Præstegjeld paa Søndmør. Det er en saa betydningsfuld Sag, at en Spedalsk helbredes, at jeg ikke kunde undlade at søge nærmere Underretning om denne Person. Derfor undersøgte jeg ham paa en Reise i forrige Sommer, og fandt da, at han sandsynligvis aldrig har været spedalsk, men at han lider af en Spondylarthrocace, der urigtigen har været anset for Spedalskhed. Han burde altsaa været ført til Afgang i forrige Aars Lister som feilagtigt opført.

Ogsaa for 1864 har jeg modtaget Beretning om en Spedalsk, der skal være helbredet hjemme i Distriktet, nemlig en Mand i Vanelvens Præstegjeld, Vestre Søndmørs Distrikt. Efter Distriktslægens udførlige og nøiagtige Forklaring om hans Sygdom og efter flere Lægers Antagelse, der have seet ham, synes det ikke tvivlsomt, at han har været spedalsk. Han brugte efter Distriktslæge Høeghs Ordination i nogen Tid Tartarus emeticus og har siden 1862 været fri for ethvert Tegn paa Spedalskhed. Distriktslægen kan derfor ikke andet end at anse ham for helbredet og har anført ham som saadan i sin Afgangsliste for forrige Aar. Det er en Selvfølge, at han vil blive Gjenstand for fortsat Observation.

Tabel VII for Nordre Bergenhus Amt viser en Formindskelse fra 376 til 363, altsaa med 13. 16 ere afgaaede ved Døden og 44 indlagte i Stiftelser. Indre Søndfjord er fremdeles det af Spedalskheden stærkest hjemsøgte Distrikt, og jeg er tilbøielig til at tro, at der endnu findes Flere, som ikke ere anførte i Listerne, da hele Tilgangen for forrige Aar i dette Distrikt kun er 8. Den Omstændighed, at Distriktslægen endnu er ny i Distriktet, og saaledes savner den ønskelige Personalkundskab til Befolkningen, tør muligens have nogen Indflydelse herpaa.

I Søndre Bergenhus Amt er Antallet efter Tabel VIII forøget fra 274 til 282, altsaa med 8, medens forrige Aars Opgjør viste en Formindskelse af 22.

I Stavanger Amt er Antallet i forrige Aar gaaet ned fra 159 til 155, altsaa formindsket med 4, hvorefter dog i sandsynligvis vil komme tilbage. I Vestre Ryfylke, hvor der i flere Aar stadig har været Forøgelse i Antallet, er der i Aar skeet en Formindskelse af 3. Derimod er der i Søndre Ryfylke en Forøgelse af 4, noget, som jeg væsentligen tilskriver den nuværende Distriktslæges udviste Omhu for at opklare disse Forholde.

Tabel X viser liden Forandring fra forrige Aar. I Bergens By er antegnet 3 nye Spedalske og 3 ere afgaaede. Samtlige ere indflyttede fra Landdistrikterne og vedkomme saaledes ikke den egentlige Bybefolkning.

I Lister og Mandals Amt er den Ene af de 4 derværende Spedalske afgaaen ved Døden, hvorefter der altsaa kun er 3 tilbage.

Af Tabel XI sees Af- og Tilgang i samtlige Stiftelser i forrige Aar. Antallet af de Forpleiede ved Udgangen af 1864 var 779 imod 747 ved Udgangen af 1863. Denne For-

øgelse i Tilgangen skyldes det forøgede Belæg i Lungegaardshospitalet, Reknæs og Reitgjærdet.

Af Tabel XII, der er et Sammendrag af de 10 første Tabeller, sees Antallet af Spedalske i Landdistrikterne ved Udgangen af 1864 at have været tilsammen 1403. I Tabellen for 1863, der ledsagede Indberetningen for forrige Aar, var Antallet angivet til 1408, medens det efter de Berigtigelser, som Listerne for 1863 i nærværende Opgjør har undergaaet, i Virkeligheden har udgjort 1415.

Der er altsaa en Formindskelse af 12 i 1864.

I Tabel XIII sees Summen af samtlige kjendte Spedalske i det hele Land i de sidste 9 Aar. Antallet for 1864 er efter dette Opgjør 2182. Den tilsvarende Tabel i Opgjøret for 1863 udviste en Totalsum for hele Riget af 2155, der i nærværende Beretning efter de ovenfor paaviste Berigtigelser i Listerne for Nordlands og Nordre Thronhjems Amter er forandret til det sande Antal 2162. Derved vil den sande Forøgelse fra 1863 til 1864 blive 20 istedetfor 27, som vilde have været det rette Tal, hvis Berigtigelsen for 1863 var bleven foretagen paa den Maade, at de overskydende 7 vare blevne opførte som tilkomne i 1864.

Beretning om Pleiestiftelsen for Spedalske No. 1

fra Overlæge Løberg.

I Pleiestiftelsen for Spedalske No 1 udgjorde Belægget ved Udgangen af 1863 131 Mænd, 145 Kvinder, tils. 276.
I 1864 indkom 28 — 7 — — 35.

Tils. Forpleiede i 1864 159 Mænd, 152 Kvinder, tils. 311.

Afgaaede ere:

Døde . . . 18. 15. 33.

Hjemreiste 8. - 8.

26 — 15 — — 41.

Altsaa Belæg ved Ud-

gangen af 1864 133 Mænd, 137 Kvinder, tils. 270.

Aarsagen til, at Belægget ved Udgangen af forrige Aar var mindre end ved Udgangen af 1863, var den, at Dødeligheden blandt Lemmerne i Stiftelsen var forholdsvis stor i Aarets 2 sidste Maaneder, i hvilke 11 afgik ved Døden. Der var saaledes ikke Tid til at faa deres Pladse besatte inden Aaret gik ud, men de vare alle indvilgede af de 27 Ansøgninger, som henlaa i Stiftelsen til Afgjørelse.

Af de 41 Afgaaede døde, som anført, 33, 1 maatte meddeles Tilladelse til at forlade Stiftelsen, fordi hans Kone ikke paa nogen Maade kunde finde sig i, at han længere forblev der, skjønt han selv fandt sig vel der. Ved gjentagende indstændige Anmodninger fik hun derfor Fattigkommissionen paa Hjemstedet, af hvem Manden var indlagt i Stiftelsen, bevæget til at forlange ham hjemsendt. 3 forlode Stiftelsen af Hjemve, uden engang at ville oppebie vedkommende Fattigkommissioners Samtykke dertil. Af disse er den ene senere kommen tilbage efter fornyet Andragende. 1 forlod Stiftelsen i det samme Øieblik han indkom, og 2, der stedse havde udmærket sig ved Opsætsighed og Vrangvillighed, droge bort, fordi de ikke kunde finde sig i at underkaste sig den i Stiftelsen indførte Orden og Levemaade. De have senere gjentagende ansøgt om Optagelse, men deres Ansøgninger ere endnu ikke indvilgede. 1 udgik helbredet. Dette er den af Stiftelsens forrige Læge Holmboe oftere omtalte Dreng Berent Olsen Hølsøer, der 14 Aar gammel indlagdes i Stiftelsen den 2den August 1859 tilligemed Faderen og 3 Sødskenne, alle spedalske. Han havde paa Lege-

met en brunlig Farve, der dog for sig alene ikke vilde have været nok til at betegne ham som sikkert spedalsk, men der fandtes tillige enkelte blaalige, haarde Knuder paa Extremiteterne, og under de første Maaneders Ophold i Stiftelsen fremkom der langs den indre Rand af den høire Fod en begrændset rød Flek, lysere i Midten, mørkere ved Randen. Hans Almenbefindende var godt, men han var bleg. Han var opvoxet i Fattigdom og allehaande Savn, og havde som Jætergut lidt overmaade ondt i omtrent $1\frac{1}{2}$ Aar. Han opholdt sig i Stiftelsen idethele i $4\frac{1}{2}$ Aar, og underkastedes i den Tid ingen mod Spedalskheden direkte rettet Behandling, naar undtages, at han et Par Maaneder om Høsten 1861 hver anden Dag brugte Sodabade, men han var den hele Tid Gjenstand for særlig Opmærksomhed og Omhu i Forpleiningen. Under dette Regime svandt efterhaanden de Tegn paa Sygdommen, der vare tilstede. Knuderne resorberedes og Flekken paa Foden blev blegere, indtil den var ganske borte. Han udviklede sig stærkt og blev stor og kraftig af Væxt. Han udskreves af Stiftelsen 4de April 1864.

For muligens at forhindre Recidiv af hans Sygdom, anbragtes han i Tjeneste som Portner ved Byens Sygehus, hvor Holmboe imidlertid var bleven Overlæge og kunde have ham under stadig Opsigt. Men det varede ikke længe, før end han blev kjed af den Tvang, som Tjenesten medførte. Han forlod derfor denne Tjeneste i forrige Aars Høst, og gik tilsøs som Matros. Senere har man Intet hørt til ham.

Af Stiftelsens Lemmer maatte i forrige Aar 3 tilstaaes Tilladelse til for en kort Tid om Sommeren at gjøre et Besøg i Hjemmet, da Hjemveen i den Grad havde betaget dem, at det maatte ansees utilraadeligt at holde dem tilbage. De indfandt sig Alle igjen i Stiftelsen inden den fastsatte Tid.

Sundhedstilstanden i Stiftelsen har i forrige Aar, ligesom tidligere, været god. Der optraadte ingen Epidemi og ingen for de Spedalske usædvanlige Tilfælde.

Dødeligheden var 33 af 311 Forpleiede, altsaa efter denne Beregningsmaade 10,6 pCt.

Arbeidsvirksomheden har fremdeles været i Fremgang, navnlig efterat ogsaa den Arbeidsmethode er indført for Fruentimmernes Vedkommende, som forlængst er etableret for Mændene. Det er derved lykket jevnt at beskæftige alle arbejdsføre Lemmer, hvilket har øvet en paatagelig gavnlig Indflydelse paa det hele Forhold i Stiftelsen, hvor der nu hersker en Ro og Orden, som man for nogle Aar tilbage neppe skulde anseet det muligt at opnaa.

Der har været arbeidet dels for Stiftelsen, dels for Fremmede mod Betaling.

For Stiftelsen er i forrige Aar af de mandlige Lemmer forfærdiget 120 Par nye Sko og repareret 406 Par. Endvidere er 20 Ligkister arbejdede. Desuden have Lemmerne udført de nødvendige Omstopninger og Reparationer af Uld- og Aalegræsmadratterne, Vedskjæring, Rulling, Havearbejde og anden Husgjerning.

Af Fruentimmerne er syet 35 Par Underbuxer, 50 Fruentimmerkjoler, 15 Fruentimmertrøier, 17 Mandstrøier, 64 Par Buxer, 43 Veste, 116 Forklæder og Ligtøi til 33 Døde. Der er strikket 155 Par nye Strømper samt paastrikket 198 Par og spundet 112 Pund Uld. Desuden ere alle Reparationer af Lemmernes Beklædningsgjenstande og Stiftelsens Linned foruden anden Husgjerning udført af dem.

For Fremmede, der selv levere Arbeidsmateriale i Stiftelsen og modtage tilbage det færdige Arbejde mod at betale en bestemt Arbeidsløn, er forfærdiget af de mandlige Lemmer:

244 Makrelgarn af Bomuldstraad, 7 Sommersildegarn, 191 Vaarsildegarn, 13 Smaasildegarn, 4 franske Garn, 3 Seinoter, 2212 Alen almindelig Not, samt 2442 Gros Fyrstikæsker. Desuden er forfærdiget fra Nyt af 46 Uldmadratter og 2 Smørformer, Alt for en samlet Arbeidsløn af . . . 542 Spd. 23 β .

Af Fruentimmerne er spundet: 1177 $\frac{1}{2}$ Uld; strikket 122 $\frac{1}{2}$ Par Strømper, 66 Undertrøier, 20 Tørklæder, 9 Par Sokker, 4 Underbuxer, 4 Mavebelter, 3 Par Ærmer, 4 Skjorter; paastrikket 83 $\frac{1}{2}$ Par Strømper; syet 2 Skjorter, 5 Skjorter, 2 Særker, 1 Sengevæv; hæklet 8 Pudevarskanter, Alt for en Arbeidsløn af 194 — - -

Sum . . . 736 Spd. 23 β .

Heraf er udbetalt til samtlige Lemmer, der have arbeidet 412 — 92 -

altsaa har Stiftelsens Nettoindtægt af Arbeidsdriften udgjort 323 Spd. 51 β , hvorhos er at mærke, at Lemmerne selv indkjøbe og betale deres Tobak af den paa dem faldende Andel af Arbeidsindtægten.

Af mere væsentlige Arbejder og Reparationer ved Bygningen og Eiendommen er i forrige Aar udført:

1. Maling af den ene af den nordre Fløis Langvægge samt af de søndre og vestre Sider af Badehuset og Latrinbygningerne.
2. Et Værelse i Førstanderboligen er malet og betrukket.
3. Latrinbygningerne ere opskruede og Undermuren forhøiet, fordi Indkjørselen under dem var for lav til de nye og hensigtsmæssigere Vogne, der i forrige Aar ere forfærdigede og tagne i Brug istedetfor de gamle, der nu vare brøstfældige og desuden uhensigtsmæssige af Façon. I den kvindelige Afdelings Latrinbygning er et Pissoir indrettet og et Rør ledet derhen fra Vandleddningen.
4. En ny dækket Grøft er anlagt fra Spildvandsrørene paa Bygningens søndre Side, ligesaa er en ny Grøft gravet og ledet langs med Kulhuset istedetfor den gamle, der løb under Huset, og hvis Rensning var umuliggjort ved Overbygning.
5. Reparationer er foretaget paa Tagrender, Zinkkjøler, Skorstenskraver og Gibsbeklædningen under endel af Kjøkkentaget, hvor den var nedfalden af Fugtigheden.

Stiftelsens Haveanlæg er forstørstedelen udlagt til Spadsergange, Træplantninger og Blomsterbede, saa at det egentlige dyrkbare Jordsmon, hvor Jorden desuden er skarp og ufrugtbar, kun er ubetydeligt. Der blev i forrige Aar indhøstet 3 Tønder Løg, 2 $\frac{1}{2}$ Tønde Kaalrabi, 5 Tønder Gulrødder og 1 Tønde Næper, hvilket Alt er forbrugt i Stiftelsens Husholdning.

Inventariet har ogsaa i forrige Aar tiltrængt adskillig Fornøyle. Af Linned er alene anskaffet 88 Par Lagener, 120 Skjorter og 103 Særker foruden Haandklæder. Dampkjeden i Kjøkkenet er udtaget og erstattet med en ny, hvortil er anvendt 335 Spd. Den gamle Kjedel vil, efterat være repareret, kunne opbevares som Reservekjedel.

Stiftelsens Indtægter og Udgifter har efter Regnskabets Udvisende i forrige Aar været følgende:

Indtægt:

1. Beholdning fra 1863	107 Spd. 76 β .
2. Anviste og hævede Summer	17,000 — - -
3. Indtægt af Lemmernes Arbejde	323 — 51 $\frac{1}{2}$ -
4. Diverse Indtægter	146 — 54 $\frac{1}{2}$ -
Tilsammen 17,577 Spd. 62 β .	

Udgift:

1. Bispisningen	8783 Spd. 16 $\frac{1}{2}$ β .
2. Beklædningen	987 — 61 $\frac{1}{2}$ -
3. Medicin, Igler og Apparater (Sygepleien).	890 — 63 -
4. Belysningen	583 — 97 $\frac{1}{2}$ -
Lateris 11,244 Spd. 118 $\frac{1}{2}$ β .	

	Transport 11,244 Spd. 118½ β.
5. Brænde	927 — 52½ -
6. Lønninger	2047 — - -
7. Vaagekoner	97 — 72 -
8. Natvægteren	73 — 24 -
9. Havens Vedligeholdelse	51 — 46 -
10. Vadsk og Rengjøring	393 — 44½ -
11. Inventariets Vedligeholdelse og As- surance	812 — 41½ -
12. Den nye Dampkedel	335 — - -
13. Bygningernes Vedligeholdelse og Brandkontingent	925 — 85½ -
14. Begravelsesudgifter	97 — 54 -
15. Vandafgift	35 — - -
16. Skorstensfeining	60 — - -
17. Bøger og Skolerekvisita	13 — 114 -
18. Rest paa Sygeværseernes Maling .	13 — 60 -
19. Forskjellige Udgifter	322 — 98½ -
20. Beholdning	126 — 91 -
Tilsammen	17,577 Spd. 62 β.

	Transport . . . 17,577 Spd. 62 β.
	Naar herfra drages:
a.	Restudgiften ved Sygeværse- nes Maling, hvortil Midler sær- skilt ere bevilgede
	13 Spd. 60 β
b.	Kassebehold- ning 126 — 91 -
	140 — 31 -
	bliver Stiftelsens egentlige Drifts- omkostninger i 1864 17,437 Spd. 31 β.
	Det gennemsnitlige daglige Belæg har været 270 In- divider, Forpleiningsdagens Antal 98,582. Udgifterne pr. Individ daglig bliver altsaa:
	For Sygepleien 1,08 Skilling.
	- Bespisningen 9,74 —
	- øvrige Udgifter til-
	sammen 10,40 —
	Ialt 21,22 Skilling.

Hosføiede Tabel viser Til- og Afgang i Stiftelsen i 1864.

Oversigt over Til- og Afgang af Spedalske i 1864 i Pleiestiftelsen No. 1.

	Belæg ved Udgangen af 1863.			Tilgang.															Tilsammen Forpleiede i 1864.	Afgang.									Belæg ved Udgangen af 1864.		
				Fra nordre Bergen- hus Amt.			Fra søndre Bergen- hus Amt.			Fra Bergens By.			Fra anden Stiftelse.			Sum af Til- komne.				Døde.			Hjem- reiste.			Sum af Afgaaede					
	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.											Md.	Kv.	Tils.
Pleiestiftelsen No. 1 . .	131	145	276	13	2	15	10	3	13	2	1	3	3	1	4	28	7	35	311	18	15	33	8	-	8	26	15	41	133	137	270

Beretning om Sundhedsforholdene m. m. i Pleiestiftelsen for Spedalske No. 1

fra Læge P. Jürgensen.

Den 1ste Januar 1864 var Lemmernes Antal 131 Md. 145 Kv. tils. 276.
Indkom i Aarets Løb 28 — 7 — — 35.
Summa . . . 159 Md. 152 Kv. tils. 311.

Deraf ere udgaaede:

som Døde 18 Md. 15 Kv. tils. 33.
med Tilladelse 3 — „ — — 3.
uden Tilladelse 5 — „ — — 5.
26 Md. 15 Kv. tils. 41.

Overliggende 1ste Januar 1865 . . . 133 Md. 137 Kv. tils. 270

Dødeligheden var altsaa 33 af 311 Lemmer eller 10,61 pCt.

deraf 18 Døde paa 159 Mk. eller 11,32 pCt.

og 15 — — 152 Kv. — 9,86 —

Dødelighedsprocenten for hele Stiftelsen var i 1863: 11,40 pCt.
1862: 11,96 —
1861: 14,3 —
1860: 17,3 —

Dødsfaldene indtraf: i Januar . . . 3 Md. „ Kv. tils. 3.
Februar . . . „ — 1 — — 1.
April 3 — 3 — — 6.
Mai 1 — 3 — — 4.
Juli 1 — „ — — 1.
August 2 — 1 — — 3.
September . . . „ — 2 — — 2.
Oktober „ — 2 — — 2.
November . . . 5 — 1 — — 6.
December . . . 3 — 2 — — 5.
Sum 18 Md. 15 Kv. tils. 33.

Middeltiden for disse 33 Lemmers Opholdstid i Stiftelsen var 52 Maaneder.

— - Sygdommens Varighed 11 Aar.

Middelalderen 43 —

Dødsarsagerne i de 3 første Kvartaler vare:

Af hektisk Feber, som ligefrem Følge af Spedalskhed, døde 6

Lemmer.

- Pneumonia 1 Lem.
- Suffocation 6 Lemmer.
- Bronchitis 3 —
- Diarrhoea 3 —
- Febris typhosa 1 Lem.

I det sidste Kvartal af Aaret, ved hvis Begyndelse jeg tiltraadte Lægeposten ved Stiftelsen, var Dødeligheden større end i de foregaaende Kvartaler, da 13 Lemmer døde. Deraf døde 1 af Hydrops, 1 af Suffocation som Følge af Tuberkler i Larynx, 1 af Pneumonia og 10 af ligefrem Følge af Spedalskhed i en hektisk Tilstand, som hos Nogle var fremskyndet af Diarrhoea. Aarsagen til denne større Dødelighed maa dels søges i enkelte Lemmers høie Alder og Sygdommens længere Varighed og dels i Veirligets Beskaffenhed, da der i denne Tid indtraf stærk Kulde, under hvilken der udviklede sig hyppige Diarrhoer, som hos Enkelte medtog Kræfterne.

Af betydeligere akute Sygdomstilfælde indtraf:

Sygdomsnavne.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Tilsammen.
Angina	1	—	1	1	2	—	—	—	1	—	—	—	6
Bronchitis	2	—	3	—	1	—	1	—	—	1	1	1	10
Diarrhoea	6	2	1	1	1	3	5	5	3	6	8	9	50
Erysipelas	2	—	—	5	—	3	1	—	4	2	3	2	22
Feber med eller uden Knudeudbrud . . .	3	6	5	—	2	4	—	—	9	3	6	2	40
Febris catarrhalis	2	1	1	—	1	—	—	1	—	3	2	3	14
Pneumoni & Pleuritis	2	—	2	2	1	2	2	—	1	1	3	2	18
Febris typhosa	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	1	5
Kvælningsanfald	—	1	—	1	1	—	—	2	—	—	—	1	6
Hydrops Ascites	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Tilsammen	19	10	13	11	9	12	10	8	18	16	25	21	172

De til Kurforsøg udvalgte Lemmer bleve som tidligere holdte under gode hygieniske og diætetiske Forhold. Iblandt disse synes Berthe Olsdatter Holsøer, Oline Evjen og Johannes Tollefsen Mel-

huus at være saagodtsom helbredede, men bør dog forblive i Stiftelsen til videre Observation. Som helbredet er udskreven Bernt Olsen Holsøer, Broder af ovennævnte Berthe Olsdatter Holsøer.

Beretning om Reknes Pleiestiftelse for Spedalske

fra Overlæge Løberg.

I Reknes Pleiestiftelse for Spedalske var Antallet af Lemmer ved Udgangen af 1863 . . . 53 Mænd, 62 Kvinder, tils. 115.
Indkomne i 1864 14 — 12 — — 26.

Altsaa tilsammen Forpleiede i 1864 67 Mænd, 74 Kvinder, tils. 141.

Deraf udgik:

Døde 8 Mænd, 5 Kvinder, tils. 13.
Udgaaet med Tilladelse 1 — „ — — 1.
9 — 5 — — 14.

Altsaa tilbageiggende ved Udgangen af 1864 58 Mænd, 69 Kvinder, tils. 127.

I dette Antal er ikke medregnet det i forrige Aarsberetning omtalte Barn, der fødtes i Stiftelsen i 1864 af en i høi Grad spedalsk Moder. Barnet, som i April 1864 hjemsendtes til Kinn, hvorfra Moderen var indlemmet i Stiftelsen, var ved Afreisen 1½ Aar gammelt, tilsyneladende friskt og triveligt og uden Spor til nogensomhelst Sygdom. Den Ene, der er anført som udgaaet med Tilladelse, led af Hjemve i den Grad, at han ikke kunde forblive i Stiftelsen.

Som tidligere bemærket har Stiftelsen hidtil kun havt Plads for 140 Lemmer, altsaa var der ved Aarets Udgang 13 ledige Pladse. Søgningen til Stiftelsen er imidlertid i stadigt Tiltagende, og det er at forudse, at alle Pladse ville blive optagne, naar den under Opførelse værende nye til Inspektorbolig og Bedesal for Lemmerne bestemte Bygning bliver færdig. Denne vil efter Kontrakten med Entreprenøren være fuldført i dette Aars Høst, og vil kunne tages i Brug inden Aarets Udgang, hvorved Stiftelsen vil kunne modtage det bestemte fulde Belæg af 160 Lemmer.

Ingen af Lemmerne har i forrige Aar erholdt Tilladelse til at gjøre Besøg i Hjemmet. Nægtelsen heraf vakte i Begyndelsen adskillig Misfornøielse, og en Enkelt forlangte sig endog paa Grund heraf udskreven af Stiftelsen, men da dette strax tilstodes ham, angrede han sit Forlangende, og har siden fundet sig vel derved. Efterat Lemmerne paa et derom indgivet Andragende havde modtaget det kongelige Departements Bestemmelse om, at saadan Reisetilladelse i Almindelighed ikke kan indvilges, har der i den Anledning ikke været mærket nogensomhelst Misfornøielse, og Uleiligheden af

disse Hjemreiser vil saaledes for Fremtiden sandsynligvis ophøre.

Sundhedsforholdene i Stiftelsen i 1864 sees af Lægens her medfølgende Beretning at have været særdeles tilfredsstillende. Af Sygdomme med epidemisk Karakter har kun et eneste Tilfælde af Scarlatina indtruffet i Stiftelsen, uagtet baade denne Sygdom og Dysenteri herskede epidemisk i Aarets sidste Halvdel i Molde. De intercurrerende Tilfælde, der ere sædvanlige for de Spedalske, have ogsaa været faa.

Dødeligheden i Stiftelsen har, beregnet efter Antallet af Forpleiede i Aarets Løb, været 13 af 141 eller 9,22 pCt.

I Bispisningen og øvrige Forholde ved Forpleiingen er der ingen Forandring foregaaet i Aarets Løb.

Arbeidsvirksomheden blandt Lemmerne har i afvigte Aar været ikke ganske ubetydelig, og bedre end man af en Arbeidsstok, bestaaende af saa skrøbelige Individuer, kunde vente.

For Stiftelsens egen Regning har der været udført:

Af Skomagerarbeide: 43 Par nye Halvstøvler, 8 Par nye Sko, 108 Par Halvsaaler, 238 andre Reparationer.

Af Snedkerarbeide: 3 store nagelfaste Klædesskabe, 2 Afpanelinger under Trapperne i den nedre Korridor, 1 Afpaneling paa Søbodloftet, 2 Vedkasser, 1 Smørkiste, 1 Laag til et Dampkar, 1 Stampelaag, 4 Bænke i Bislagene, 1 Trappe til Staburet, 1 Læsterække til Skomagerværkstedet, 1 Riveskæft, 1 Hylde, 12 Thermometerhylstre, 1 Stige, 1 Skab for Inventariesager, 7 Ligkister. Endvidere Nedlægning af Gulv

og Forpaneling samt Indsættelse af en Vads i Kjøkkenet, Opskjæring af Bord til Taglægt og til Støtter om Træerne, Reparation af Landgangsbyggen og Trappen til Søboden samt Beklædning af endel Vandledningsrør.

Af Spinding: 1 Vog 23 Mærker Uld.

Af Strikning: 16 Par nye Strømper og 57 Par Paastrikninger.

Af Skrædderarbeide: For Fruentimmerne: 17 Kjoler, 5 Trøier, 23 Forklæder, 62 Huer, 12 Skjorter, 19 Særker. For Mændene: 2 Trøier, 9 Buxer, 12 Veste, 2 Busseronner, 32 Skjorter. Endvidere 37 Undertrøier, 38 Underbuxer, 12 Ligskjorter, 9 Ligsærker, 18 Liglagen.

Desuden er opstoppet 37 Bolstre og 2 Hovedpuder samt omsyet og repareret brugte Klæder, istandsat forskellige andre Inventariesager, udført Havearbeide, Rulling, Brændeskjæring og andre forskellige Arbeider for Fremmede.

Af 27 mandlige Lemmer er bundet 3 Vog 28 Mærker Hampenot, 784½ Alen Hampenot og 748 Favne Sildegarn, tilskaaret endel Kavel til Sildegarn, og istandsat 18 Stykker Garn, forfærdiget endel Blomsterpinde og udført forskjelligt ubetydeligt Snedkerarbeide, tilsammen for en Arbeidsløn af

108 Spd. 81 β.

Af 45 kvindelige Lemmer er spundet 3 Vog 7 Mærker Hamp, 64½ Mark Lin, 9½ Mark Stry og 8 Vog 37½ Mark Uld; strikket 9 Trøier, 71 Par Strømper, 9 Tørklæder, 3 Skjærf, 9 Huer og 5 Par Vanter, samt paastrikket 27 Par Strømper, tilsammen for

82 — 74 -

Altsaa tilsammen i Arbeidsløn 191 Spd. 35 β.

Heraf er uddelt til Lemmerne 76 Sp. „ β
og anvendt til Tobak 53 — 84 -

129 — 84 -

Stiftelsens Nettoindtægt af Arbeidet altsaa 61 Spd. 71 β.

Foruden ovenanførte af Lemmerne udførte, samt endel mindre Reparationer, er i forrige Aar følgende Arbeider udførte ved Bygningen og Eiendommen:

1. Fuldførelse af den i 1863 paabegyndte Lægtning eller Befæstelse af Tagstenene paa Hovedbygningen.
2. Opførelse af et 200 Alen langt, ¾ Alen høit Gjærde af Sten, for at beskytte Hasselhækken langs Postveien.
3. Gjennembyrning af Fundamentmuren under Hovedbygningen, og Muring af 2 Kanaler til Ventilation og Lysning i det mørke Rum i Kjelderen, hvor Vandbeholderne til Badene ere placerede.

Udbyttet af Jordveien har i forrige Aar paa Grund af en usædvanlig kold og fugtig Sommer været temmelig ubetydeligt. Heller ikke vil der kunne komme nogen ordentlig Gang i Dyrkningen og nogen Orden i Stiftelsens nærmeste

Omgivelser, førend det nu paabegyndte Byggearbeide ved Inspektørboligen er fuldført, de gamle Hospitalsbygninger ere nedrevne og bortflyttede og Tomten planeret. Der er indhøstet 2½ Tønde Kaalraabi, 1 Tønde Næper, 1 Tønde Gulrødder og 46 Tønder Potetes efter en Udsæd af 3¼ Tønde. Omtrent hundrede unge Lærke-, Gran- og Kastanietrær, der ere førte fra Bergen i Foraaret 1864, ere udplantede, og Størstedelen af dem ville forhaabentlig blive ilive.

Et længe følt Savn er nu blevet afhjulpet, idet Stiftelsen i forrige Aar har efter Kontrakt med Molde Kommune faaet Del i den der anlagte nye Vandledning, der toges i Brug 1ste November, og afgiver en i alle Henseender ypperlig Vandforsyning. Foruden at give godt og rigeligt Vand til Oekonomien, til Badeindretningen, Vadskeriet og alt Brug inden Huset, kan Vandledningen ogsaa ved Hjælp af 2de paa Gaardspladsen anbragte Brandstændere benyttes som et virksomt Slukningsapparat i Ildebrandstilfælde, da Trykket er saa stærkt, at Vandstraalen hæver sig fra Gaardspladsen i lodret Høide omtrent 40 Fod eller cirka 3 Alen over Hovedbygningens Mønning. Ogsaa et andet Gode er opnaaet ved denne Ledning, idet der i Privetgangene er anbragt Kraner, paa hvilke der kan skrues en Slange, hvormed Privetbækken, Pissoirer og Privetkjeldere kunne udskylles og derved i Fremtiden forhaabentlig kunne befries for Stank.

Kranerne ere anbragte paa følgende Steder:

- 2 Kraner i hver Korridor,
- 1 — i Lægens Værelse,
- 1 — i Kjøkkenet,
- 1 — til Dampkjedlen,
- 2 — i Vadskeriet,
- 2 — til de store Vandbeholdere, hvorfra Badekarrene fyldes,
- 2 — i Badeværelserne til Styrt eller Douche,
- 1 — i hver Privetgang,
- 1 — i Haven,

tilsammen 18. Naar den under Arbeide værende Inspektørbolig er færdig, vil der ogsaa i samme blive anbragt 2 Kraner.

Ifølge Kassererens Opgave har Reknes Pleiestiftelses Indtægter og Udgifter i forrige Aar været følgende:

Indtægt.

1. Beholdning fra 1863 . 1,991 Sp. 111½ β.
Restancer . . 138 — 43½ -
2,130 Sp. 35 β.
2. Anviste og hævde Summer 8,000 — „ -
3. Grundleie af bortbygslende Grundstykker 7 — „ -
4. Forskjellige Indtægter:
 - a. Renter af de i Molde Sparebank i

Lateris 10,137 Sp. 35 β.

Transport 10,137 Sp. 35 β .		Transport 7,871 Sp. 75 β .	
Aarets Løb staaende Summer		11. Bygningers Vedligeholdelse	
22 Sp. 17 β .		179 Sp. 82 β .	
b. Indtægter af Lemmers		Brandkontingent 270 — 91 -	
Arbeide for Fremmede 191 — 35 -		450 — 53 -	
c. Refusion for manglende		12. Begravelsesudgifter 32 — 101 -	
Klædningsstykker for		13. Skatter og Afgifter 48 — 103 -	
Lemmer 173 — 42 -		14. Pibe- og Ovnseining 28 — „ -	
d. For Salg af Kjøkken-		15. Bøger og Skolerekvisita 9 — 108 -	
affald 35 — 37 -		16. Forskjellige Udgifter 225 — 52 -	
e. Decisionsansvar fra		17. Kassebeholdning:	
Inventariets Anskaf-		a. i Molde Sparebank 2,690 Sp. 114 β .	
felse 2 — „ -		b. i Kasse 310 — 49½ -	
424 — 11 -		c. Restancer 217 — 46 -	
5. Netto-Indtægten af Reknes Hospitals		3,218 — 89½ -	
Midler for 1864 1,324 — 55½ -		Tilsammen 11,885 Sp. 101½ β .	
Tilsammen 11,885 Sp. 101½ β .		Naar fra denne Udgiftssum drages Kasse-	
Ud gift.		beholdning og Restancer 3,218 — 89½ -	
1. Bispisningen 3,636 Sp. 32½ β .		blive Driftsudgifterne for 1864 . . . 8,667 Sp. 12 β .	
2. Beklædningen 358 — 6½ -		Det gennemsnitlige daglige Belæg har været 118. For-	
3. Medicin, Igler, Apparater (Sygepleien) 265 — 107 -		pleiningsdagens Antal 43,393. Den daglige Udgift pr. Indi-	
4. Belysningen 287 — 66 -		vid bliver altsaa:	
5. Brænde 1,119 — 26 -		For Sygepleien 0,735 Skilling,	
6. Lønninger 1,612 — 44 -		- Bispisningen . . . 9,635 —	
7. Vaagekoner 5 — 88 -		- øvrige Udgifter til-	
8. Have- og Jordarbeider 41 — 16 -		sammen 13,597 —	
9. Vadsk og Rengjøring 134 — 37½ -		i Alt 23,967 Skilling.	
10. Inventariets Vedligeholdelse og As-		Hosføiede Tabel viser Til- og Afgang i Stiftelsen i 1864.	
surance 411 — 11½ -			
Lateris 7,871 Sp. 75 β .			

Oversigt over Til- og Afgang af Spedalske i Reknes Pleiestiftelse i 1864.

	Belæg ved Udgangen af 1863.			Tilgang.												Til sammen Forpleiede.	Afgang.									Belæg ved Udgangen af 1864.		
				Fra Romsdals Amt.			Fra Nordre Bergenhus Amt.			Fra Christians Amt.			Til sammen.				Døde.			Hjemreiste.			Til sammen.					
	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.				
Reknes Pleiestiftelse	53	62	115	9	5	14	5	6	11	-	1	1	14	12	26	141	8	5	13	1	-	1	9	5	14	58	69	127

Beretning om Sundhedsforholdene m. m. i Reknes Pleiestiftelse

fra Forstander og Læge F. C. Sand.

Antallet af tilbageliggende Lemmer den 1ste Januar 1864 var	53 Mænd, 62 Kvinder, tilsammen 115 Lemmer.
Indkomne i 1864	14 — 12 — — 26 —
Altsaa har der i 1864 opholdt sig i Stiftelsen	67 Mænd, 74 Kvinder, tilsammen 141 Lemmer.
Udgaede:	
Døde	8 Mænd, 5 Kvinder, tilsammen 13.
Udgaaet med Tilladelse paa Grund af Hjemve	1 — — — — 1.
	9 — 5 — — 14 —

Tilbageliggende den 31te December 1864 . . 58 Mænd, 69 Kvinder, tilsammen 127 Lemmer.

Blandt dem, der have opholdt sig i Stiftelsen i 1864, er ikke medregnet det i min Beretning for forrige Aar omtalte Pigebarn, som fødtes paa Stiftelsen den 2den Januar 1863 af en i høi Grad spedalsk Moder, der i frugtsommelig Tilstand optoges i Stiftelsen den 30te Juni 1862. Barnet, som den 16de April 1864 blev hjem-

sendt til Forsørgelse af Kins Fattigvæsen, var ved Afreisen fra Stiftet 1½ Aar gammelt, friskt og triveligt, uden nogetsomhelst Sygdomstegn.

Antallet af Forpleiningsdage var 43,393.

Dødligheden beregnet efter Antallet af Lemmer, der have opholdt sig i Stiftelsen i 1864, var 13 af 141 eller 9,22 pCt., beregnet efter Forpleiningsdagens Antal var den 10,96 pCt., 118,56 gennemsnitligt dagligt Belæg.

Dødligheden blandt Mænd var 8 af 67 eller 11,94 pCt.

— — Kvinder - 5 - 74 — 6,76 —

I 1863 var Dødligheden	{ efter Antallet af Forpleiede 9,92 }	105,20	—	—	—
	{ — Forpleiningsdagens Antal 12,35 }				
I 1862 var Dødligheden	{ efter Antallet af Forpleiede 16,26 }	95,76	—	—	—
	{ — Forpleiningsdagens Antal 20,86 }				
I 1861 var Dødligheden	{ efter Antallet af Forpleiede 15,87 }	94,81	—	—	—
	{ — Forpleiningsdagens Antal 21,09 }				

Dødsfaldene i 1864 indtraf:

i Januar	Mænd, „ Kvinder, tilsammen „	—	Maanedens gennemsnitlige Belæg var	115,00 Lemmer.
- Februar	— „ —	—	—	115,00 —
- Marts	— 1 —	3	—	114,65 —
- April	— 2 —	5	—	112,50 —
- Mai	— „ —	—	—	112,94 —
- Juni	— 1 —	1	—	113,97 —
- Juli	— „ —	—	—	117,32 —
- August	— „ —	—	—	120,36 —
- September	— 2 —	2	—	122,13 —
- Oktober	— „ —	—	—	124,26 —
- November	— 1 —	1	—	127,27 —
- December	— 1 —	1	—	127,16 —

8 Mænd, 5 Kvinder, tilsammen 13 Døde.

For disse 13 Døde var:

Gennemsnitsalderen	36,31 Aar,
— for Mænd	33,38 —
— — Kvinder	41,00 —
Sygdommens Middelvarighed	8,7 —
— for Mænd	7,9 —
— — Kvinder	10,0 —
Middeltiden for Opholdet i Stiftelsen	1,92 —
— for Mænd	1,75 —
— — Kvinder	2,20 —

1 døde af Diarrhoe, 3 af Phthisis tuberculosa og de øvrige 9 under hektisk Feber. Hos samtlige maa dog Dødsårsagen søges i den spedalske Grundlidelse.

Af de i Aarets Løb indtrufne akutte Sygdomme vare som sædvanlig Eruptionsfebre, Rosen, Kvælningsanfald og Affektioner af Slimhinderne de hyppigste, hvilket vil sees af nedenstaaende schematiske Sygelisten.

Schematisk Sygeliste for Aaret 1864.

Under Behandling i Aarets Løb komne Sygdomstilfælde.	Antallet for det hele Aar.	Af disse ere komne under Behandling i Maanederne												De Syges Kjøen:		Af de Syge ere:		Antal af Døde.
		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	Septbr.	October.	November.	December.	Mænd.	Kvinder.	Børn under 15 Aar.	Voxne over 15 Aar.	
1. Angina	3	3	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	3	"	3	"
2. Bronchitis	12	"	4	3	2	"	"	2	"	"	"	1	"	6	6	"	12	"
3. Diarrhoea	7	2	1	"	"	"	1	"	1	"	1	"	1	3	4	"	7	1
4. Erysipelas	18	2	4	"	2	2	"	2	3	"	1	"	2	9	9	"	18	"
5. Feber med eller uden Knudeudbrud	23	4	2	1	2	"	"	1	3	3	4	1	2	9	14	3	20	"
6. Icterus catarrhalis	2	"	"	"	"	1	"	"	1	"	"	"	"	2	"	"	2	"
7. Kvælningsanfald	19	1	1	2	"	"	1	1	1	2	3	4	3	10	9	"	19	"
8. Pneumonia	3	"	1	"	"	"	1	"	1	"	"	"	"	1	2	"	3	"
9. Scarlatina	1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1	"	1	1	"	"
Tilsammen	88	12	13	6	6	3	3	6	10	5	9	6	9	40	48	4	84	1

Uagtet Scarlatina og Dysenteri herskede epidemisk i Byen i Aarets sidste Halvdel, iagttoges kun ovenanførte eneste Tilfælde af Scarlatina paa Stiftelsen.

Ligesom Dødligheden i de 4 Aar, hvori Stiftelsen har været i

Virksomhed, aarligen er bleven mindre, saaledes har ogsaa de for Spedalskheden eiendommelige Eruptionsfebre og Rosentilfælde aarligen aftaget, følgelig have Sundhedsforholdene i Stiftelsen afvigte Aar været bedre end i noget af de foregaaende.

Beretning om Reitgjerdets Pleiestiftelse for Spedalske

fra Overlæge Løberg.

I Reitgjerdets Pleiestiftelse for Spedalske henlaa ved Udgangen af 1863 123 Mænd, 73 Kvinder, tils. 197.
I 1864 indkom 36 — 26 — — 62.

Altsaa Forpleiede tils. . . 159 Mænd, 102 Kvinder, tils. 261.
Afgang i 1864 31 — 12 — — 43.

Belæg ved Udgangen af 1864 128 Mænd, 90 Kvinder, tils. 218.

Blandt de Indkomne er der et Individ, der kun er regnet en Gang, skjønt Vedkommende er anført under 2 særskilte Nummere i Protokollen, da hun efter et kort Ophold i Stiftelsen reiste hjem og strax efter paany indlemmedes. Af de Udgaade hjemsendtes 3, som fortiden ikke spedalske, 3 udgik med Tilladelse efter eget Forlangende, deriblandt en Kone med sit 3 Aar gamle Barn, hos hvem intet Tegn paa Spedalskhed var tilstede, 5 forlode Stiftelsen uden Tilladelse, og 1 Mand udvistes formedelst ustyrlig Opførsel.

Jeg har med Hensyn paa at indrømme Tilladelse til at forlade Stiftelsen holdt paa det samme Princip, som tidligere, nemlig kun at nægte saadan Tilladelse, naar Vedkommende er indlagt af nogen Fattigkommission, indtil dennes Bestemmelse derom indløber. Derved antager jeg, at den ønskelige Ro og Orden blandt Lemmerne snarest vil kunne bringes tilveie.

Ingen har været hjempermitteret paa kortere Tid i Løbet af forrige Aar, og, om det ogsaa af særegne Grunde maaske kan blive nødvendigt at meddele en Enkelt en saadan Tilladelse, haaber jeg dog, det skal kunne gennemføres, at Lemmerne lære at betragte Stiftelsen som deres rette og stadige Hjem, som de ikke uden Nødvendighed kunne forlade.

Sundhedstilstanden blandt Lemmerne i Stiftelsen, hvorom Lægens vedlagte Beretning indeholder fornøden Oplysning, sees at have været særdeles god. Af epidemiske Sygdomme iagttoges kun Kusma, der dog baade var mild og lidet udbredt.

Dødeligheden, beregnet efter de Forpleiedes Antal, var 11,89 pCt. af det hele Belæg.

I Skoleundervisningen og det geistlige Tilsyn ved Stiftelsen er ingen Forandring foregaaet. Der konfirmeredes i forrige Aar 9 Børn, nemlig 5 Drengene og 4 Piger.

Bespisningen foregaar efter det approberede Reglement, og deri vil der ingen Forandring blive foretaget.

Arbeidsvirksomheden blandt Lemmerne, der for Indretningens hele Trivsel maa betragtes som en overmaade væsentlig Sag, er i forrige Aar ikke saa lidet udvidet, og dog er det endnu ikke ganske afgjort, om det vil lykkes at faa den i ordnet Gang. Hovedvanskeligheden stikker især deri, at Stiftelsen ligger saa langt borte fra Byen. I Molde og Bergen har man kunnet indføre den Arbeidsmethode, at Fremmede, der vil have Arbeide udført af Lemmerne, hvilket Arbeide fornemmelig bestaar i Not- og Garnbinding samt Spinding og Strikning af Uld, indlevere Arbeidsmateriale i Stiftelsen, og modtage det færdige Arbeide tilbage mod Erlæggelse af den derfor bestemte Arbeidsløn. Derved undgaar Stiftelsen at staa i Forskud for Penge til Materialet, den undgaar at have Lager af oparbejdede Varer, der ikke strax kunne afsættes, Arbeidspengene komme ind, naar Arbeidet er færdigt, og den ubetydelige Godtgørelse, som er Lemmerne tilstaaet for at opmuntre dem til Virksomhed, kan regelmæssigen udbetales dem, hvilket har vist sig at være den eneste Spore, der driver dem til denne Virksomhed, som uden denne Opmuntring sandsynligvis ganske vilde gaa istaa.

Anderledes er Forholdet i Reitgjerdet. Denne Stiftelse ligger $\frac{3}{8}$ Mil fra Byen, altsaa saalangt, at det er umuligt at bringe det dertil, at Byens Folk søge derhen, for at faa noget Arbeide udført. Stiftelsen maa derfor, hvis den vil have noget Arbeide udrettet af Lemmerne, selv optræde som Entreprenør for dette, indkjøbe Materialet og søge det færdige Arbeide afsat for egen Regning. Følgen heraf har været den, at Stiftelsen ved Aarets Udgang har havt et ikke ubetydeligt Oplag af oparbejdede Gjenstande, der ikke have været solgte, og da jeg hidtil har havt Betænkelighed ved

at udbetale Lemmerne forskudsvis nogen Godtgjærelse for dette usolgte Arbeide, udenfor hvad der er medgaaet til deres Forsyning med Tobak, have de saaledes endnu Intet erholdt. Dette har afstedkommet adskillig Misnøie og Uvillighed og ledet til, at Flere hemmeligen have søgt at skaffe sig Arbeide udenfor Stiftelsen, for hvilket de kunne erholde nogen Betaling. Der er nu fra Forstanderens Side indledet Underhandlinger med Forskjellige udenfor Thronbjems By, for muligens at skaffe Stiftelsen en raskere Afsætning af de forarbejdede Fiskegarn, men det er endnu uafgjort, hvorvidt det vil lykkes.

Efter Forstanderens Opgivende er der i 1864 i Stiftelsen forfærdiget 158 Stykker Sildegarn og 10 Ørretgarn, foruden at der er udført Reparationer af Fiskegarn. Endvidere er der af andet Arbeide forfærdiget 50 Garnnaale, 4 Nøstetrær, 3 Smørformer, 1 Dol og en Smørkjærne, og sat Bretter og tildels Skuffer i Størsteparten af de smaa Borde. Ligesaa er der arbejdet 14 nye Borde, 1 Dreierbænk, 1 Salmodikon, 8 Skamler, 4 Boghylder, 1 Strygebræt, 1 stor Reol til Skomagerværkstedet, 1 Støvleblok, 2 Skrivepulte, 1 Bagstøffel, 2 Saugstillinger, 9 forskjellige Slags Høvler samt andet Snedkerværktøi, 1 Bord paa Tørreloftet og en Ligvogn. Der er opført et Sommerhus for Svinene, belistet Døre og Vinduer i Funktionærboligen, indsat et nyt Vindu i Snedkerværkstedet samt udført endel Malerarbeide og indredet en Madbod i Funktionærboligen. Fremdeles have Lemmerne været behjælpelige ved Høvling og Pløining af Bord til et nyt Underloft i Vadskeriet, hvilket forøvrigt er udført ved leiet Hjælp.

Aflønnet Skrædder og Skomager benyttes fremdeles, da ingen af Lemmerne dertil har kunnet bruges. Derimod findes der blandt Lemmerne en Uhrmager, der i forrige Aar har rensat og afpuddet Stiftelsens Væguhre.

Fremdeles have endel af de mandlige Lemmer været benyttede til Havearbeide, saasom Opspading af Senge, Anlæg af Gange og Grusning af disse med Sand, samt Udplantning af Trær og Stiklinger og Plantning af Hasseltrær til Hegn om Haven.

Baade Mænd og Kvinder have udført almindelig Husgjerning, saasom Kjøkkenstel, Skuring, Lampepuddning, Indhøstning af Jordveien m. m.

Af Kvinderne er, foruden at alle Slags Reparationer er udført af dem, forfærdiget fra Nyt af 27 Fruentimmerkjoler, 26 Skjorter, 62 Trøier, 38 Forklæder, 40 Fruentimmerhuer, 25 Skjorter, 21 Særker, 23 Undertrøier, 23 Underbenklæder, 40 Lommetørklæder, 23 Tørklæder og syet 50 Par Lagen samt 1 Rullegardin, spundet 188½ Mark Uld, vævet 549 Alen Skjortebaand, strikket 35 Par nye Strømper og paastrikket 108 Par samt 2 Par Vanter.

De væsentligste Bygningsreparationer i forrige Aar have været følgende:

1. Taget i Dampvadskeriet har undergaaet den i forrige Aarsberetning antydende Udbedring, idet det har faaet ny Underklædning af pløiede Bord, der ere falsede og listede i Sammenføjningerne, hvorpaa det Hele er strøget med Olie. Herved er forhaabentlig det overliggende Træværk, Bjelker og Gulve bedre sikrede mod Paa-virkningen af Dampen, end ved Gibsdækket, der temmelig snart blev gennemtrukket af Fugtighed, og siden aldrig blev tørt. Det vilde overhovedet have været heldigt, om Vadskeriet var blevet anbragt i en egen Bygning for sig selv istedetfor i Hovedbygningen, fordi det nu aldrig kan undgaaes, at Dampen trænger ind i Hovedbygningens Gange og i Kjøkkenet, hvor den udbreder betydelig Fugtighed og beskadiger Bygningen. Hyppige Reparationer blive derved nødvendige. Saaledes er allerede, siden Taget blev udbedret i Vadskeriet, Gibstaget nedstyrtet i Gangen ved Siden af Badeværelserne, ligesom og Kjøkkenets Tag og Vægge have lidt Skade af Dampen.
2. Zinktaget paa Bygningens nordvestlige Side er i forrige Aar udbedret, da det i Regnveir var utæt og de paa Loftet opbevarede Inventariesager udsattes for at lide Skade. Manglerne ere for en Del afhjulpne, men et senere Eftersyn bliver ikke destomindre nødvendigt.
3. I Snedkerværkstedet er et nyt Vindu forarbejdet og indsat, for at give mere Lys i Arbejdsrummet.
4. I Forstanderboligen er foretaget Udbedring af Laase og Nøgler, Eftersyn af Dørskilter og Listning af alle Døre og Vinduer.
5. Ligesaa Omrapning af 2 Værelser, Maling af Vinduer, Døre og Gulve sammesteds.
6. Kitning og anden Reparation af samtlige Vinduer saavel i Funktionærboligen som i Stiftelsens Hovedbygning.
7. Indmuring i Kjælderen af en stor Vadskegryde, Forandring af Bagerovnen, Hvidtning af Kjælderens Tag og Vægge samt Indmuring af en Vandkum og en Afløbsrende for Spildvandet fra Vandledningen.
8. I Forstanderboligen er ligeledes de forrige Stenkulsovne ombyggede med andre Ovne og Skorstenspiiben forhøiet, forat bedre Træk kunde tilveiebringes. Derved er Tilstanden bleven taaleligere, men man er dog ikke endnu fri for Røg.
9. Maling af Vinduessprosser og Stokke er foretaget i forrige Aar, skjønt denne Reparation først var betænkt dette Aar. Den blev nødvendiggjort derved, at Malin-

gen var afskallet paa mange Støder, saa at det maatte befrygtes, at Træværket vilde tage Skade.

10. Desuden er der foretaget Eftersyn af Tag- og Nedløbsrender, Paalægning af Tagsten, Indsætning af Vinduesruder, Tjærestrygning af Kjølbord m. m.

Den nye Vandledning er i forrige Aar gjort saavidt færdig, at den har kunnet tages i Brug allerede tidligt paa Sommeren, og derfra har Stiftelsen senere haft sin Vandforsyning. Den bestaar af en omtrent 1700 Alen lang 2 Toms Jernledning, der under et temmelig betydelig Tryk fører Vandet ned til Stiftelsen fra en Vandbeholder, der egentlig bestaar af 2 særskilte Bassins, der ere bestemte til Opsamlingsrum for Vandet fra Kilderne, og ere saaledes indrettede, at de kunne bruges enten begge i Forbindelse eller hvert af dem særskilt. De ere endnu kun udgravede, ikke indmurede eller overbyggede, hvilket sandsynligvis maa foranstaltes udført i dette Aar, for at beskytte dem imod Frost og Urenlighed. Man har i Vinter haft nogle Uleiligheder af, at enkelte Rør ere sprungne under Trykket, hvilket har foraarsaget temporær Standsning i Vandforsyningen, men disse Ulemper ere forhaabentlig kun forbigaaende og ville ophøre, naar Alt er kommet i Orden. Om hvorvidt Vandmængden fra Kilderne til enhver Tid vil være tilstrækkelig til Stiftelsens fulde Forsyning, vides endnu ingen sikker Besked, da Frosten i Vinter har været saa stærk og Snemængden saa stor, at de aabent liggende Vandbeholdere ikke nøiagtigen har kunnet iagttages. Først naar disse blive ordentlig overbyggede og beskyttede, vil man derom kunne faa sikker Kundskab.

Forrige Aars Udbytte af Stiftelsens Jordeiendom har ikke været betydeligt, og dog bedre end man kunde vente efter det kolde Aar og den tidlig indtraadte Vinter. Der er indhøstet 356 Voger Hø, 42 Voger Rughalm, der blev skaaret til Fourage for Hestene, $8\frac{3}{4}$ Tønder Byg og 255 Voger Byghalm. Kornet var dog af mindre god Kvalitet paa Grund af den tidlige indtraadte Frost, og kan kun benyttes til Svineføde.

Af Gødning har Stiftelsen haft mere end til eget Brug og deraf er solgt for 42 Spd.

Med den anlagte Frugt- og Køkkenhave har der fremdes været arbejdet, men Fremgangen har ikke været betydelig. Omtrent Halvdelen af det udlagte Terrain er beplantet med Kirsebærtrær, Ribs, Stikkelsbær og Solbærtrær, den anden Halvdel forsøges oparbejdet til Urter.

De over Stiftelsens Grund udplantede Ask, Løn og Rogn ere endnu smaa og voxe sent; Rognen er dog, saavidt skjønes, den villigste, derimod ere endel udplantede Birketrær, alle paa faa Undtagelser nær udgaaede. Nogen Komplettering af Trær har fundet Sted, da flere vare udtørrede og

andre oprykkede med Roden af Storm og Uveir tilligemed Støtterne, hvortil de vare fæstede.

Ifølge det af Kassereren aflagte Regnskab har Stiftelsens Indtægter og Udgifter i 1864 været følgende:

Indtægt:

1. a. Kassebeholdning fra 1863	632 Spd. 66 β.	
b. Restancer	307 — 96 -	940 Spd. 42 β.
2. Anviste og hævde Summer	17,300 — „ -	
3. Forskjellige Indtægter:		
a. Renter af det paa Folio i Norges Bank henstaaende Beløb	27 Sp. 13 β	
b. Arbejdspenge	197 — 32 -	
c. For Haandværkernes Bespisning i Stiftelsen	55 — 84 -	
d. Forsolgte Beklædningsgjenstande	342 — 96 -	
e. For Salg af ledige Olie-trær, Produkter af Jordbruget etc.	44 — 13 -	
f. Decisionsansvar	1 — 48 -	668 — 46 -
4. Refunderede Skydsudgifter	14 — 76 -	
		Tilsammen 18,923 Spd. 44 β.

Udgift:

1. Bespisningen	6,557 Spd. 43 β.	
2. Beklædningen	948 — 103 -	
3. Medicin, Igler, Instrumenter (Sygepleien)	588 — 33 -	
4. Brænde	2,318 — 108 -	
5. Belysningen	345 — 57 -	
6. Lønninger	2,144 — 68 -	
7. Vadsk og Rengjøring	359 — 37 -	
8. Inventariet og dets Vedligeholdelse	1,024 — 67 -	
9. Bygningernes Vedligeholdelse	252 — 38 -	
10. Begravelsesudgifter	100 — 111 -	
11. Pibe og Ovnseining	24 — 48 -	
12. Skatter og Afgifter:		
a. Brandkontingent	121 Spd. 13 β.	
b. Jordskat m. m.	14 — 32 -	
c. Assurance af Inventariet	15 — „ -	150 — 45 -
13. Forskjellige Udgifter vedkommende Jordbruget, Vandledningen, Arbejdsdriften, Tobak, Materialier etc.	864 — 89 -	

Lateris 15,680 Spd. 7 β.

Beretning om Sundhedsforholdene m. m. i Reitgjerdets Pleiestiftelse for Spedalske

fra Forstander og Læge P. Ekroll.

Den 1ste Januar 1864 havde Stiftelsen et Belæg af	123 Mænd, 76 Kvinder, tilsammen 199,
og i Aarets Løb indkom	36 — 26 — — 62.
altsaa tilsammen Forpleiede i 1864	159 Mænd, 102 Kvinder, tilsammen 261.
hvoraf døde 23 Mænd, 8 Kvinder, tilsammen 31. } og udgik . 8 — 4 — — 12. } tilsammen Afgang	31 — 12 — — 43.
altsaa henlaa i Stiftelsen den 31te December 1864	128 Mænd, 90 Kvinder, tilsammen 218.
Forpleiningsdagens Antal var 45,268 for Mænd, 30,340 for Kvinder, for det hele Belæg 75,608,	
altsaa det gennemsnitlige Belæg 123,88 — — 82,88 — — — — 206,88.	

Egentlig indkom der i Stiftelsen 63 Løbe No., men som anført kun 62 Individuer, idet en gammel Kone fra Frosten, der optoges i April, rømte i Juli og optoges for 2den Gang, efter nyt Andragende i September og er derfor ikke talt blandt de Udgaade. Af disse 12 udskreves 3, nemlig 2 Mænd og 1 Kvinde som for Tiden ikke spedalske. 2 Mænd og 1 Kvinde udgik med Overbestyrerens Samtykke. Af disse var en Moder med sit 3 Aar gamle Barn, hos

hvilket sidste forøvrigt intet bestemt Tegn til Spedalskhed havde været tilstede. 3 Mænd og 2 Kvinder forlode Stiftelsen uden Tilsladelse, hvoriblandt en Kone med sit 2 Aar gamle Barn efter et Par Maaneders Ophold her, samt en Pige, som angav sig at være frugtsommelig (rømte). Endelig udvistes en Mand af Stiftelsen paa Grund af uskikkelig Opførsel.

Mortalitetsforholdet er følgende:

- beregnet efter de Forpleiedes Antal, 14,406 for Mænd, 7,843 for Kvinder, 11,877 for det hele Belæg.
 - — det gennemsn. Belæg 18,896 — — 9,651 — — 15,006 — — — —
- De Dødes gennemsnitlige Alder 40,6 Aar for Mænd, 39,6 Aar for Kvinder, 40,3 Aar for samtlige Døde.
— — angivne Sygdomsvar. 10,4 — — — — 7,87 — — — — 9,48 — — — —
— — Ophold i Stiftelsen 20,3 Maaneder for Mænd, 22,5 Maaneder for Kvinder, 20,7 Maaneder for samtlige Døde.

Af Dødsfaldene indtraf	
i Januar	3 Mænd - Kvinder tilsammen 3 Individuer.
- Februar	1 — — — — 1 —
- Marts	3 — — — — 3 —
- April	1 — — — — 1 —
- Mai	4 — 1 — — — 5 —
- Juni	3 — 2 — — — 5 —
- Juli	1 — — — — 1 —
- August	1 — 2 — — — 3 —
- Septbr.	3 — — — — 3 —
- October	1 — 1 — — — 2 —
- Novbr.	— — 1 — — — 1 —
- Decbr.	2 — 1 — — — 3 —

tilsammen . 23 Mænd 8 Kvinder tilsammen 31 Individuer.

Ogsaa i dette Aar døde et forholdsvis større Antal af de i sidste Aar indkomne end af det ældre Belæg. Af de første, der repræsenterede et aarligt gennemsnitligt Belæg af omtrent 27 (9622 Forpleiningsdage) døde 5, eller 18,5 pCt., og af det sidste, der repræsenterede et aarligt Gennemsnitsbelæg af omtrent 180 døde 26 eller 14,4 pCt. Forskjellen er imidlertid mindre end i de foregaaende Aar, og jeg tør forøvrigt ikke indlade mig paa at udtale nogen bestemt Mening om, hvilken Andel det forandrede Levesæt kan have i den større Dødlighed, der hidindtil har fundet Sted hos den sidste Aarsklasse i de respektive Aar, Stiftelsen har været i Virksomhed. Der er ogsaa et andet Moment, som maa komme mere i Betragtning ved denne end ved de øvrige Stiftelser, som jeg har til ladet mig at paapege i min forrige Aarsberetning, nemlig den længere og besværligere Transport, de Lemmer, som søge hertil, i Regelen maa underkaste sig.

Dødligheden var noget jevnere fordelt paa det hele Aar i det sidstforløbne end i 1863 (se Beretningen for dette Aar). Størst var den i Maanederne Mai og Juni, nemlig 5 Dødsfald i hver, men dette maa ligesom Forholdet i 1863 betragtes som rent tilfældigt, da ingen Epidemier herskede i disse Maaneder, ligesaa lidt som nogen saadan havde eksisteret i den næstforudgaaende Tid.

Ogsaa i dette Aar døde der et forholdsvis større Antal Mænd end Kvinder, skjønt Misforholdet ikke var tilstede i den Grad som i 1863, idet Dødligheden blandt sidstnævnte Køn i Aar udgjorde procentvis lidt over Halvparten mod Mænd. Imidlertid er der dog altid et Misforhold, der skulde synes saameget mere værdt at lægge

Mærke til, eftersom det i det næstforegaaende var — som sagt — endnu større. Da det, saavidt skjønnes, i begge har været rent tilfældigt, saa ligger den Slutning nær, at et Omslag ikke skulde lade længe vente paa sig, og til et saadant er der da ogsaa nu, da nærværende Beretning nedskrives, Udsigt.

Om Dødsarsagerne er der som sædvanligt kun Lidet at sige, da den i de allerfleste eller endog maaske alle Tilfælde maa udledes fra Spedalskheden. At imidlertid den sidste Akt i det sørgelige Drama maa fremstille sig under forskellige Former er en Selvfølge, og disse betinges vel i de fleste Tilfælde — som en æret Kollega har bemærket — af Spedalskhedens lokale Concentration. Med Hensyn til de i Aarets Løb Døde bemærkes, at 21 døde efter successiv Afkræftelse paa Grund af Spedalskhedens Udvikling. 1 med Symptomer af Phthisis tuberculosa, 3 efter gjentagne Kvælningsanfald, 2 under hydropiske Tilfælde, 1 efter Koldbrand i begge Ben, der allerede var begyndt under Reisen herind (han var fra Vestfinmarken og døde 12 Dage efter Optagelsen), 2 efter Diarrhoe og Brækning og endelig døde en pludseligt, 1 Time efterat han var forholdsvis frisk. Under denne korte Dødskamp, hvori han for det meste beholdt Bevidstheden, klagede han kun over frygtelige Smerter i Baghovedet. Jeg maa beklage, at Omstændighederne hindrede mig fra ved denne Leilighed at foretage Obduktion.

Hvad den almindelige Sundhedstilstand inden Stiftelsen angaar, saa maa den i det forløbne Aar siges at have været fortrinlig. Naar desuagtet Mortalitetsforholdet for dette Aar ikke stiller sig synderligt gunstigere end for de foregaaende og navnlig den næstforegaaende, saa er dette Noget, som vist ikke i mindste Maade vil være paafaldende for Nogen, der har Kjendskab til den spedalske Sygdom og som tillige ved hvilken Udviklingsgrad den i Regelen har naaet forinden Patienterne indlægges i Stiftelserne. Af epidemiske Sygdomme har i forløbne Aar ingen anden været observeret i Stiftelsen end Angina parotidea („Kusma“), der næsten gennem det hele Aar har hersket rundt omkring i By og Bygd og tilsidst i November fandt Vei til Stiftelsen. Heraf har henved et Snes Individuer været angrebne, men som alle have gennemgaaet Sygdommen temmelig let. Jeg maa forøvrigt tillade mig den Bemærkning, at Sygdommen for mig i alt Fald ikke altid har været saa let at diagnosticere, eftersom Parotidesvulster ellers ere saa temmelig almindelige hos Spedalske.

De i Aarets Løb indtrufne akute Sygdomstilfælde vil sees af nedenstaaende Tabel:

	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Tilsammen.
Angina faucium	-	-	-	2	-	-	2	1	2	1	2	1	11
— parotidea	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	11	19
Bronchitis	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3
Diarrhoe	3	1	-	3	2	3	3	1	3	-	3	2	24
Erysipelas	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Feber med og uden Knudeudslag . . .	3	3	4	3	2	6	2	6	5	3	4	5	46
Febris catarrhalis	3	-	2	1	-	1	2	4	-	-	-	2	15
Icterus	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Pleuriter og Sting	-	-	-	1	-	-	1	-	2	2	1	-	7
Kvælningsanfald	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2	1	-	5
Rheumatismus	1	-	1	-	-	1	1	1	-	-	-	-	5
Tilsammen	10	4	11	10	6	11	11	13	13	8	19	21	137

Egentlige Kurforsøg have ligesaa lidt i dette som i det næstføregaaende Aar været anstillede, hvorimod Behandlingen har været væsentligst symptomatisk og præventiv mod de indtrædende Tilfælde og i det Hele taget overensstemmende med den ved de øvrige Stiftelser befulgte, efter min Opfatning af Beretningerne fra disse.

I Aarets Løb er en ny Vandledning til Stiftelsen anlagt og blev tagen i Brug i Juni Maaned. Derved er en væsentlig Ulempe forhaabentlig afhjulpen. Endnu kan vel ikke denne Indretning siges at være i fuldstændig Stand, forsaavidt Vandbeholderne mellem Kilderne og Ledningen angaar, men den har dog allerede gjort sin Nytte, idet Vandmangel og deraflydende Bedrøveligheder har, siden den blev tagen i Brug, hørt til Undtagelser istedetfor tidligere til Regelen. Derimod savner man fremdeles Gjerde om Stiftelsens Eiendom, en Mangel, som jeg i min forrige Aarsberetning tillod mig at yttre formentlig ogsaa havde nogen Indflydelse paa de sani-

tære Forholde, men man træster sig dog i Haabet om, at ogsaa dette Savn i den nærmeste Fremtid vil blive afhjulpet.

I sidstforløbne Aar har ingen Permissioner til Lemmernes Besøg i Hjemmet været tilstedede, nagtet der — som tidligere — har været Andragender nok derom. — Efter min Overbevisning er det tilmed i Lemmernes egen velforstaaede Interesse, at Tilladelse til saadanne Besøg i Hjemmet er bleven nægtet. At de selv tilfulde indse dette, er naturligvis ikke at vente, men det er dog i saa Henseende værdt at lægge Mærke til, at Afslaget blev modtaget med langt mindre Misnøie, end jeg havde vovet at gjøre Regning paa. Et saadant har i de tidligere Aar givet sig langt lydeligere tilkjende fra dem, som man fandt overveiende Grunde for at nægte Tilladelsen. Den Fuldmagt, Stiftelsens Overbestyrer gav mig til at permittere Enkelte, hvem den absolute Nægtelse kunde befrygtes at medføre farlige Følger for, fik jeg ikke Anledning til at benytte.

